

**2013 KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI
EĞİTİM BİLİMLERİ TESTİ
DEĞERLENDİRME RAPORU,
SORULARI VE ÇÖZÜMLERİ**

Temmuz, 2013

PROGRAM GELİŞTİRME

Program Geliştirme ile ilgili toplam 5 soru geldiği, bunların; eğitimde temel kavramlar, Türk eğitim sistemi amaç ve ilkeleri, program geliştirmede ihtiyaç saptama teknikleri, program geliştirme kuramsal temelleri ve içerik düzenleme konularına dönük olduğu görülmektedir. Program geliştirme 1 soru dışında (Delphi sorusu), program geliştirmeyle ilgili teknik bilgiyi yoklamaktan ziyade, öğretmen adaylarının sahip olması gereken program okuryazarlığına dönük sorulardan oluşmaktadır.

Çıkmış soruların video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemuzaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-program-gelistirme-sinif-yonetimi-ogretim-teknolojileri-ve-materyal-tasarimi-soru-cozumleri,90.php>

Soru No:	
20	Temel Kavramlar
25	Türk Eğitim Sistemi
26	İhtiyaç Belirleme
27	Eğitimin Kuramsal Temelleri
28	İçerik Düzenleme Yaklaşımları

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımıyla ilgili 4 soru sorulmuştur. Bu sorular yazılı materyal hazırlama, Edgar Dale Yaşantı Konisi ve materyal tasarlama ilkelerindedir. İnfomal denge sorusunun en ayırt edici sorularından biri olduğu söylenebilir. Ancak kapsam açısından yeni nesil eğitim teknolojilerinden (e-öğrenme, internet tabanlı öğrenme, akıllı tahta vb.) soru gelmediği görülmüştür.

Çıkmış soruların video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemuzaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-program-gelistirme-sinif-yonetimi-ogretim-teknolojileri-ve-materyal-tasarimi-soru-cozumleri,90.php>

Soru No:	
21	Yazılı Materyal Tasarlama
22	Dale'nin Yaşantı Konisi
23	Materyal Tasarlama İlkeleri
24	Materyal Tasarlama İlkeleri

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ

Öğretim İlke ve Yöntemlerinde 16 soru sorulmuştur. Öğretim ilkelerinden 1, öğretim modellerinden 3 (probleme dayalı, proje tabanlı, çoklu zekâ), öğretim stratejilerinden 2 (sunuş, buluş), düşünme becerilerinden 1, öğretim yöntem ve tekniklerinden 9 soru gelmiştir. Bu sınavda ilk kez metafor sorusu sorulmuştur, bu soruda da ÖSYM geleneğini bozmamış ve seçeneklere güçlü çeldiriciler koymamıştır. Bu kapsamda kavram öğretimiyle ilgili soru gelmemesi bu alana yönelik soruların öğretmenlik alan eğitimi testinde sorulabileceğini akla getirmiştir.

Çıkış soruların video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemuzaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-program-gelistirme-sinif-yonetimi-ogretim-teknolojileri-ve-materyal-tasarimi-soru-cozumleri,90.php>

Soru No:	
1	Öğretim İlkeleri
2	Düşünme Becerileri
3	Öğretim Durumlarının Düzenlenmesi
4	Öğretim Yöntem ve Teknikleri (Soru-Cevap Yöntemi)
5	Öğretim Etkinliklerinin Düzenlenmesi
6	Analoji ya da Metafor Kullanma
7	Çoklu Zekâ
8	Sunuş Yoluyla Öğretim
9	Buluş Yoluyla Öğretim
10	Proje Tabanlı Öğrenme
11	Problem Çözme ve Proje Yöntemleri
12	Gösterip Yaptırma Yöntemi
13	Büyük Grup Tartışma Tekniği
14	Altı Şapkalı Düşünme Tekniği
15	Beyin Fırtınası
16	İstasyon Tekniği

SINIF YÖNETİMİ

Sınıf Yönetimiyle ilgili 3 soru sorulmuştur. Bu sorulardan 2'si istenmeyen davranışlarla baş etme, 1 tanesi de öğrenci tipleri ile ilgilidir. Sınıf yönetimi ders kapsamı düşünüldüğünde sınıf yönetiminin tüm boyutlarını kapsayacak nitelikte soruların sorulmadığı görülmüştür.

Çıkış soruların video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemuzaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-program-gelistirme-sinif-yonetimi-ogretim-teknolojileri-ve-materyal-tasarimi-soru-cozumleri,90.php>

Soru No:	
17	Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Baş Etme
18	Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Baş Etme
19	Öğrenci Tipleri

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu başlık altında 12 adet soru sorulmuştur. Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili temel kavramlardan 2, ölçme aracının sahip olması gereken teknik özelliklerden 3, sınav türlerinden 4, ölçme sonuçları üzerinde yapılan istatistiksel işlemlerden de 3 soru sorulmuştur. Ölçme ve Değerlendirme testinde yer alan sorular bu dersin hedef kazanımlarını tam ve dengeli bir şekilde temsil etmiştir. Bu sorulardan 38. soruda birden fazla istatistiksel işlem gerektiren ve standartlaştırılmış puanların yorumlanmasına yönelik ayırt edici olduğu düşünülen bir soru sorulmuştur. Genel itibarıyla sorular açık ve anlaşılır olup herhangi bir tartışmaya neden olabilecek bir soru yer almamaktadır.

Çıkmış soruların video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemuzaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-olcme-ve-degerlendirme-soru-cozumleri,88.php>

Soru No:	
29	Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Temel Kavramlar "Ölçme Türleri"
30	Ölçme Değerlendirme ile İlgili Temel Kavramlar "Değerlendirme Türleri"
31	Ölçme Aracının Sahip Olması Gereken Teknik Özellikler "Geçerlik Türleri"
32	Ölçme Aracının Sahip Olması Gereken Teknik Özellikler "Güvenirliliği Kestirme Yolları"
33	Ölçme Aracının Sahip Olması Gereken Teknik Özellikler "Geçerlik Türleri"
34	Sınav Türleri "Alternatif Değerlendirme Yaklaşımları"
35	Sınav Türleri "Tamamlayıcı Değerlendirme Yaklaşımları"
36	Tamamlayıcı Değerlendirme Yaklaşımları "Yapılandırılmış Grid"
37	Sınav Türleri "Klasik Ölçme Araçları"
38	Test İstatistikleri "Standartlaştırılmış Puanlar"
39	Madde İstatistikleri "Ayırt Edicilik İndeksi"
40	Test İstatistikleri "Dağılımlar"

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

2013 KPSS Eğitim Bilimleri Testi'nde Öğrenme Psikolojisinin temel kavramlarına ilişkin 2, davranışçı yaklaşıma ilişkin 3, bilişsel yaklaşıma ilişkin 6, sosyal öğrenme kuramına ilişkin 2, insancıl yaklaşıma ilişkin 1 soruya yer verilmiştir. Bunun yanında öğrenme yaklaşımları ile ilgili 2 soruya yer verilmiştir ki bu soruları yanıtlamak için hem bilişsel hem davranışçı hem de insancıl yaklaşımlara hakim olmak gerekmektedir. Konu dağılımı incelendiğinde bu yıl da geçen yıl olduğu gibi bilişsel yaklaşımın daha fazla yer kapladığı görülmektedir. Sorular **ayrıntılı olarak incelendiğinde öğrenme soruları içinde yer alan bir sorunun (43) hatalı olduğu, iki sorunun da gelişim (49-53) ya da rehberlik (53) testinde yer almasının daha uygun olduğu sonucuna varılmıştır.** Bu sorularla ilgili açıklamalara soruların çözümünde yer verilmiştir.

Çıkmış soruların video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemuzaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-ogrenme-psikolojisi-soru-cozumleri,92.php>

Soru No:	
41	Temel Kavramlar - Öğrenmeyi Etkileyen Kavramlar
42	Temel Kavramlar - Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler
43	Davranışçı yaklaşım - Edimsel koşullanma
44	Davranışçı Yaklaşım - Klasik Koşullanma
45	Davranışçı Yaklaşım - Edimsel Koşullanma -Ceza
46	Öğrenme Kuramları – Çağrışımsal Öğrenme
47	Sosyal Öğrenme- Statü özellikleri
48	Sosyal Öğrenme- Öz-düzenleme
49	Bilişsel Yaklaşım – Yakın Gelişim Alanı
50	Bilişsel Yaklaşım – Gizil Öğrenme
51	Bilişsel Yaklaşım – GESTALT/Bütünlük
52	Öğrenme Kuramları
53	İnsancıl Yaklaşım – Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi
54	Bilişsel Yaklaşım – Bilgiyi İşleme Kuramı
55	Bilişsel Yaklaşım – Bilgiyi İşleme Kuramı Kısa Süreli Bellek
56	Bilişsel Yaklaşım – Dizisel Öğrenme

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

2013 KPSS Eğitim Bilimleri Testi'nde Gelişim Psikolojisi bölümünden 15 soruya yer verilmiştir. Sınavda Öğrenme Psikolojisi'nde yer alan 41, 49 ve 53. soruların Gelişim Psikolojisi bölümüne ait olduğu düşünülmektedir. 2010-2011-2012 yılları sınavları ile karşılaştırıldığında 2012 ayarında orta düzeyli sorular sorulduğu görülmüştür.

Bilişsel gelişimden 4 adet soruya yer verilmiştir. Geçen seneki gibi bu konunun ağırlık kazandığı görülmüştür. 2 soru Vygotsky ile ilgilidir. Kişilik gelişiminden 3, ahlak gelişiminden 2, biyolojik gelişimden 1, temel kavramlardan ise 3 adet soruya yer verilmiştir. **65 ve 67. soruların hatalı olduğu düşünülmektedir.** Bu soruların ayrıntılı yorumu soru çözümlerimizde verilecektir.

Çıkış sorularının video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemizaktanegitim.com/sayfa/2013-kpss-gelisim-psikolojisi-soru-cozumleri,87.php>

Soru No:	
57	Temel Kavramlar
58	Gelişim ilkeleri
59	Ergenlik dönemi
60	Piaget-Özümleme
61	Vygotsky-Yapı iskelesi
62	Piaget- odaklanmacılık
63	Piaget- Çevre
64	Erikson-Özerklik
65	Freud – Yapısal Model
66	Erikson-Üretkenlik
67	Piaget-Ahlak gelişimi
68	Kohlberg

REHBERLİK

2013 KPSS Eğitim Bilimleri Testi'nde Rehberlik alanı kapsamında yer alan sorular 2008'den önceki sorular gibi orta ve düşük güçlük düzeyinde olan sorulardır. Soru dağılımları açısından incelendiğinde hizmet alanlarından 3 soru, modellerden 1 soru, meslek danışma kuramlarından 1 soru, bireyi tanıma tekniklerinden 4 soru, iletişimden 1 soru, ilkelerden 1 soru ve özel eğitim alanından 1 tane soru sorulduğu görülmüştür. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi sorusu bu sınavda öğrenme sorusunun içerisinde yer almıştır. Sınavda ilk kez özel eğitim sorusu yer almıştır. Bilişsel anlamda soru düzeyi yüksek değildir (güçlük düzeyi). Rehberlik sorularının çoğunun bilgi düzeyinde kaldığı düşünülmektedir. Bunun yanında diğer sınavlarda önemli yer tutan rehberlik türleri (problem alanına göre rehberlik, işlevsel rehberlik, birey sayısına göre rehberlik) teşkilat yapısı gibi konularla ilgili sorulara hiç yer verilmemiştir. Aynı zamanda iletişim konusu ile ilgili 1 soruya yer verilmiştir. Daha önceki sınavlarda bu konuyla ilgili 3 ya da 4 soruya yer verilmiştir. Bu anlamda düşünüldüğü zaman soru dağılımları daha önce yapılan sınavlar gibi değildir.

Çıkış sorularının video çözümlerini aşağıdaki linke tıklayarak izleyebilirsiniz.

<http://www.pegemizaktanegitim.com/sayfa/rehberlik-ozel-egitim,95.php>

Soru No:	
69	Rehberlik ilkeleri
70	HA - Bireyi Tanıma
71	HA - Müşavirlik
72	HA - Oryantasyon
73	BTT - Dercelendirme ölçekleri
74	Gelişimsel Rehberlik
75	İLETİŞİM - Empati
76	Mesleki Gel. Kuram
77	BTT - Görüşme
78	BTT - Sosyometri
79	BTT - Kimdir Bu?
80	Özel Eğitim-Kaynaştırma

1. Bu testte 80 soru vardır.

1. Bir sınıf öğretmeni, ilkokula yeni başlayan öğrencilerinin, zihinlerinde sayı kavramını oluşturmalarına yardım etmek için fasulye taneleri ile oluşturduğu kümelerle rakamları eşleştirmiştir.

Buna göre, öğretmen aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisini kullanm ıştır?

- A) Açıklık
B) Bilimsellik
C) Bilinenden bilinmeyene
D) Somuttan soyuta
E) Ekonomiklik

Çözüm: Bu sorunun 2012 sorusu ile büyük benzerlik gösterdiği görülmektedir. 2012 sorusunda da öğrencilere sayı saydırmak için parmakları kullanılmış ve doğru yanıt somuttan soyuta olarak verilmiştir. Bu soruda da öğrencilerin zihinlerinde sayı kavramının oluşturulabilmesi için birebir eşleme yapılmış ve bunun için fasulye taneleri kullanılmıştır. Böylece somuttan soyuta doğru bir öğretim yolu tercih edilmiştir. Sorunun doğru cevabı "açıklık" olarak düşünülmemelidir. Açıklık, birden çok duyu organını kullanmayı gerektirecek araç-gereç ve materyalle öğretimin zenginleştirilmesidir. Somuttan soyutuda ise somut bir durum, olay, nesne, model ile sağlanan yaşantıdan (fasulye taneleri), soyuta (sayı kavramına) doğru bir yolculuk vurgulanması dikkate alınmalıdır. Açıklık ilkesinde her zaman böyle bir vurgu yapılmaz. Açıklık ilkesinde somut yaşantıdan soyut kavrama doğru bir gidiş vurgusuna gerek yoktur. Öte yandan öncülde ilkokula yeni başlayan öğrenciden söz edildiğinden bu dönemin somut işlemler dönemine denk geldiği düşünüldüğünde çözüme daha kolay ulaşılacaktır.

Cevap D

2. Bir öğretmen, öğretim programında yer alan "Çocuklara yönelik reklamların işlevini sorgular." kazanımına yönelik etkinlikler planlamak istemektedir.

Öğretmenin, bu kazanımı aşağıdaki becerilerden hangisi kapsamında ele alması daha uygundur?

- A) Yaratıcı düşünme
B) Eleştirel düşünme
C) Karar verme
D) Yansıtıcı düşünme
E) Problem çözme

Çözüm: Soru öncülünde önemli bir anahtar kavram verilmiştir. "Reklamların işlevini sorgulama" şeklinde verilen ifade, verilenler içerisinde doğrudan eleştirel düşünmeye götürmektedir. Eleştirel düşünmenin temelinde sebep-sonuç ilişkisi kurma, mantıklı olanla olmayanı ayırt etme ve özellikle "sorgulama" yapma vardır.

Cevap B

3. Doğan Öğretmen, her dersin başında, ulaşılabilecek kazanımlarla ilgili öğrencilerine bilgi vermektedir.

Bu uygulamanın gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenmeyi somutlaştırma
B) Öğrencide beklenti oluşturma
C) Dersin özetini verme
D) Öğrencileri iş birliğine yöneltme
E) Ön bilgileri hatırlatma

Çözüm: Öncüle bakıldığında öğretmenin her dersin başında ulaşılabilecek olan kazanımlar hakkında öğrencileri bilgilendirdiği görülmektedir. Bu açıdan kazanıma ulaşmaya yönelik herhangi bir etkinlikten söz edilemez. Öğretmenin ulaşılabilecek kazanımlarla ilgili açıklamaları daha çok hedeften haberdar etme veya güdüleme kapsamında ele alınabilir. A ve E seçeneklerinde verilen açıklamalar ders işleme sürecinde yapılan uygulamalardır. C'de verilen dersin özetini verme işlemi, dersin sonunda yapılması uygun olan bir çalışmadır. D seçeneğindeki ifade daha çok dersin gelişme bölümüne dönüktür. Ulaşılabilecek kazanımlarla ilgili açıklamaların, yani neyin öğrenileceğinin belirtilmesinin amacı öğrencide beklenti oluşturmaktır.

Cevap B

4. Derste soru-cevap yöntem veya tekniğinin kullanılmasında uyulması gereken **en temel** kural aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kazandırılacak niteliklerle tutarlı sorular sorma
B) Açık uçlu sorular sorma
C) Çekingen öğrencilere de uygun sorular sorma
D) Farklı öğrencilere sorular sorma
E) Tartışmayı gerektirecek sorular sorma

Çözüm: Bu soruda soru-cevap yönteminde uyulması gereken en temel kural sorulmaktadır. B, C ve D seçeneklerinde verilen durumlara da uymak gerekmektedir birlikte sorulan soruların kazandırılacak hedeflerle tutarlı olması en temel kuraldır. Programın en temel ögesinin hedefler olduğu ve diğer bütün uygulamaların hedeflere göre belirlendiği dikkate alındığında soru-cevap yönteminde de diğer tüm yöntemlerde olduğu gibi öncelikle kazandırılacak niteliklerle tutarlı olması gerekir.

Cevap A

5. Aşağıdakilerden hangisi, bir öğretmenin öğrenme-öğretme sürecine yönelik etkinlik düzenlerken dikkate alması gereken temel özellikler arasında değildir?

- A) Amaç ve kazanımlara ulaştırabilecek nitelikte olması
 B) Çocukların gelişim düzeylerine uygun olması
 C) Çeşitli yöntem, teknik ve materyal kullanımına yer vermesi
 D) Ders ve çalışma kitabına bağlı kalması
 E) Farklı etkinlikler arasında bağlantılar kurması

Çözüm: Öğrenme-öğretme sürecinde etkinlik düzenlemek isteyen bir öğretmen; öğrencilerin gelişim düzeylerini ve özelliklerini, programda yer alan kazanımları, farklı yöntem ve teknik kullanımını ve farklı etkinlikler arasında bağlantı kurulmasını dikkate almalıdır. Ancak öğretmenin ders ve çalışma kitabına bağlı kalması doğru değildir. Öğretmen, kazanımlar doğrultusunda, öğrenci özelliklerine uygun ve farklı yöntem tekniklerin kullanımına uygun etkinlikler düzenlemelidir.

Cevap D

6. Fen ve teknoloji dersinde Bahar Öğretmen, beynin görevlerini anlatırken Türkiye haritası üzerinde Ankara'yı beynin yerine koyarak anlatmaya çalışmıştır.

Bahar Öğretmen'in bu uygulaması, aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisine uygun bir örnektir?

- A) Örnek olay   B) Rol oynama   C) Metafor
 D) Gösteri   E) Gözlem

Çözüm: Bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanmasına metafor denir. Yani metafor, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araçtır. Soruda da Bahar Öğretmen, beyni Ankara'ya benzeterek metafor kullanmıştır.

Cevap C

7. Ahmet, Türkçe dersinde okuduğu bilgilendirici bir metinde geçen kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri bulmayı, bulduklarını da tablo veya zihin haritası çizerek öğrenmeyi tercih etmektedir.

Çoklu zekâ kuramına göre, Ahmet'in öne çıkan zekâ alanları aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Sözel - Doğacı   B) Görsel - Sözel
 C) Doğacı - Öze dönük   D) Mantıksal - Görsel
 E) Öze dönük – Mantıksal

Çözüm: Matematiksel/Mantıksal Zekâ, sayıları kullanma, problem çözme, akıl yürütme, hipotez ve neden-sonuç ilişkileri kurma, sınıflama, genelleme, hesaplama, formüle etme, kavramlar arasında örüntüler kurma, bulmaca hazırlama-çözme gibi yetenekleri kapsar. Soruda Ahmet kavramlar arasındaki ilişkileri bulmayı tercih ettiğinden matematiksel/mantıksal zekâyı kullanmıştır. Görsel/Uzamsal Zekâ ise üç boyutlu bir nesnenin görülmeden zihinde canlandırılması ve somutlaştırılması ile ilgili zekâ alanıdır. Görsel düşünme, şekil-uzay özelliklerini resimler, grafikler, şekiller, çizme, boyama renkler ve görsel sembollerle ifade etme davranışlarını kapsar. Soruda Ahmet tablo ve zihin haritaları kullanmayı tercih ettiğinden görsel/uzamsal zekâyı da kullanmıştır. Burada sözel zekâ çeldirici olabilir. Kavramın tek boyutlu anlamsal öğretiminden söz edilmiş olsaydı sözel zekâ olabilirdi. Ancak kavramlar arası ilişkisel boyuttan söz edilmesi bizi mantıksal zekâyı götürür.

Cevap D

8. Sunuş yoluyla öğretim stratejisine göre, dersin başında öğrencilere "ön organize edici bilgiler" verilmesinin en önemli gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencileri motive etme
 B) Yeni bilgiye temel oluşturma
 C) Öğrencileri düşündürme
 D) Grupla çalışmayı teşvik etme
 E) Benzerlik ve farklılıkları örneklendirme

Çözüm: Ön organize ediciler asıl anlatılacak ayrıntılı içerikten önce verilen genel hatırdır. Sunuş yoluyla öğretimde temel ilke olan genelden-özele (tümdengelim) önce ön düzenleyicinin verilmesi, sonra ayrıntılı bilgilere geçilmesi şeklinde yapılır. Ön organize ediciler bölüm öncesi kısa özet (yaşamdan anekdotlar, hazırlık soruları, kavram haritaları, ana hatları gösteren içerik listesi) şeklinde olabilmektedir. Ön organize ediciler dikkat çekme, hedeften haberdar etme, güdüleme aşamalarına destek olsa da temel kullanım amacı ön bilginin ortaya çıkarılması ve bunun üzerine yeni bilgilere doğru ilerlenmesidir. Bu yönüyle ön organize ediciler yeni bilgiye temel oluşturma amacına hizmet etmektedir.

Cevap B

9. Bir öğrenci, bir derste yapılanları aşağıdaki gibi sıralamıştır:
- I. Öğretmenimiz çözeltili kavramının ne olduğunu defterimize yazdırdı.
  - II. Şekerli suyla karıştırdı. Bizden gördüklerimizi anlatmamızı istedi.
  - III. Tuzu suyun içerisine karıştırdı. Gördüklerimizi anlatmamızı ve öncekiyle karşılaştırmamızı istedi.
  - IV. Bir miktar kumla suyu karıştırıp şekerli çay örneği ile bu karışım arasındaki ilişkiyi açıkladı.
  - V. Bizlerden örnekler vermemizi istedi. Biz de yeni örnekler sunduk.

Yapılanlardan hangileri, buluş yoluyla öğrenme yaklaşımına uygun değildir?

- A) I ve IV   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) III ve V

Çözüm: Öğrencilerin merak ve güdülerinin yüksek tutularak tümevarımsal akıl yürütme yoluyla ilke ve genellemelere ulaştıkları öğretim stratejisine buluş yoluyla öğretim denir. Buluş yoluyla öğretim stratejisinde ulaşılabilecek bilgiler öğrenciye doğrudan verilmez. Bu doğrultuda öğretmenin, çözeltili kavramının ne olduğunu deftere yazdırması ve bir miktar kumla suyu karıştırıp şekerli çay örneği ile bu karışım arasındaki ilişkiyi açıklaması buluş yoluyla öğretim stratejisine değil, sunuş yoluyla öğretim stratejisine uygundur.

Cevap A

10. **Aşağıdakilerden hangisi, proje tabanlı öğrenmenin sınırlılıklarından biri değildir?**
- A) Projeyi tamamlamak için uzun zaman gerekmesi
  - B) Uygulamada, öğrencilerin uzman olarak görülmesi
  - C) Proje, öğretmen gözetimi dışında yapıldığında bazı problemlerin çıkması
  - D) Proje çalışmalarında gerekli gözetim ve denetimi sağlamanın zor olması
  - E) Öğrenciye ilginç gelen proje konusu bulmakta sıkıntı yaşanması

Çözüm: Proje tabanlı öğrenme, öğrencilerin bağımsız çalışma ve bağımsız düşünme becerilerini kullanarak disiplinler arası bir şekilde gerçek yaşam problemlerini; yaratıcılıklarını kullanarak çözdükleri ve özgün bir ürün ortaya koyarak sundukları bir yaklaşımdır.

Proje tabanlı öğrenmenin sınırlılıkları olarak:

Projeyi tamamlamak için uzun zaman gerekmesi

Proje, öğretmen gözetimi dışında yapıldığında bazı problemlerin çıkması

Proje çalışmalarında gerekli gözetim ve denetimi sağlamanın zor olması

Öğrenciye ilginç gelen proje konusu bulmakta sıkıntı yaşanması

Etkili bir rehberlik yapılmazsa konudan sapmaların yaşanması

Bilgi düzeyindeki hedefler için uygun olmaması

Her ders ve konuda uygulamanın mümkün olmaması sayılabilir.

Ancak uygulamada, öğrencilerin uzman olarak görülmesi bir sınırlılık olarak düşünülemez. Çünkü proje tabanlı öğrenme öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, problem çözüme, araştırma becerilerine ve bunlara dayalı özgün ürünler oluşturulması ve bunun da uzmanlık gerektirmesi bağlamında öğrencilerde istenilen bir özelliktir. Buradaki öğrenci uzmanlığı proje hazırlama süreçleriyle ilgili öğrencilerin sahip olması gereken bir niteliği tanımlamaktadır.

Cevap B

11. Dört öğretmenin derslerinde yaptıkları aşağıda verilmiştir:
- I. Ayşe Öğretmen, öğrencilerinden, prizmalar konusuyla ilgili araştırmaya dayalı bir ürün oluşturmalarını istemiştir.
  - II. Eda Öğretmen, dersindeki bir konuya ilişkin uygulama ve genelleme yapabilmeleri için öğrencilerine argümantasyon tekniğini kullanmıştır.
  - III. Tamer Öğretmen, öğrencilerine bilimsel yöntem kullanarak elde ettikleri verilere dayalı bir sunum yaptırmıştır.
  - IV. Serkan Öğretmen, öğrencilerini hem bireysel hem grupla çalıştırarak süreç boyunca çalışmalarını takip etmiş ve öğrencilerini disiplinler arası çalışmaya yönlendirmiştir.

Öğretmenlerin yaptığı uygulamalar, sırasıyla aşağıda verilenlerden hangilerine daha uygun örnek olur?

- A) Proje yöntemi - Problem çözme yöntemi - Proje yöntemi - Proje yöntemi
- B) Beyin fırtınası - Proje yöntemi - Problem çözme yöntemi - Proje yöntemi
- C) Beyin fırtınası - Problem çözme yöntemi - Örnek olay - Proje yöntemi
- D) Problem çözme yöntemi - Örnek olay - Proje yöntemi - Beyin fırtınası
- E) Proje yöntemi - Örnek olay - Beyin fırtınası - Problem çözme yöntemi

Çözüm: Proje tabanlı öğrenme, öğrencilerin bağımsız çalışma ve bağımsız düşünme becerilerini kullanarak disiplinler arası bir şekilde gerçek yaşam problemlerini yaratıcılıklarını kullanarak çözdükleri ve özgün bir ürün ortaya koyarak sundukları bir yaklaşımdır. Problem çözme yöntemi ise öğrencilerin gerçek yaşam problemlerini çözmek için bilimsel yöntemi kullanmaları ve kendi öğrenmelerini gerçekleştirmeleri yaklaşımıdır. Buna göre;

- I. Ayşe Öğretmen'in, öğrencilerinden, prizmalar konusuyla ilgili araştırmaya dayalı bir ürün oluşturmalarını istemeleri üründen dolayı proje,
- II. Eda Öğretmen'in, dersindeki bir konuya ilişkin uygulama ve genelleme yapabilmeleri için öğrencilerine argümantasyon tekniğini kullanması argümantasyondan dolayı problem çözme,
- III. Tamer Öğretmen'in, öğrencilerine bilimsel yöntem kullanarak elde ettikleri verilere dayalı bir sunum yaptırmayı sunum yapılmasından dolayı proje,
- IV. Serkan Öğretmen'in, öğrencilerini hem bireysel hem grupla çalıştırarak süreç boyunca çalışmalarını takip etmiş ve öğrencilerini disiplinler arası çalışmaya yönlendirmesinden dolayı projeye uygundur.

Cevap A

12. Esra Öğretmen, bir dersinde aşağıdaki işlemlere yer vermiştir:
- I. Öğrencilerin tüm duyu organlarına yönelik etkinlikler kullanmıştır.
  - II. Yaparak, yaşayarak öğrenme amaçlı alıştırmalar yaptırmıştır.
  - III. Uygulamalarda öğrenci katılımını serbest bırakmıştır.
  - IV. Öğrencilerinde, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye çalışmıştır.

Esra Öğretmen'in bu dersinde yaptıklarından hangileri, gösterip yaptırma yöntem veya tekniğine uygundur?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

Çözüm: Gösterip yaptırma yöntemi, bir işlemin uygulanmasını, bir araç gerecin çalıştırılmasını öğrencilere önce aşama aşama gösterip açıklama; sonra öğrenciyi yeterli düzeye gelene kadar alıştırma ve uygulama yaptırmakla öğretme yoludur. Üst düzey düşünme becerilerine uygun olmayan bu yöntemde öğretmen gerekli beceriyi gösterdikten sonra tüm öğrencilere uygulama imkânı verir. Bu nedenle öğrenciler birden fazla duyu organını kullanarak yaparak yaşayarak öğrenirler.

Cevap A

13. Sosyal bilgiler dersinde 10 öğrencisi bulunan bir öğretmenin, büyük grup tartışması yöntem veya tekniğini kullanırken aşağıdakilerden hangisini yapması uygun **değildir**?

- A) Tartışmayı, öğrencileri gruplara ayırmadan başlatması
- B) Sunulan problemin ardından tartışmaya, gönüllü öğrencilerden başlaması
- C) Daha önceden konuyu araştırma görevi verdiği öğrenciyi lider olarak seçmesi
- D) Araştırma görevi verdiği üç öğrenciyi, tartışmayı değerlendirmek için jüri olarak belirlemesi
- E) Planlama yaparak öğrencilerin tartışılacak konu hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlaması

Çözüm: Büyük grup tartışmasında, sınıfta öğrenci sayısı (7-9 kişi) azdır. Sınıfın daha küçük gruplara bölünemeyecek kadar az olduğu durumlarda kullanılır. Bu tartışma tekniğinde sınıfın hepsi tartışmaya katılır. Öğretmen ya da konuyu iyi bilen bir öğrenci liderlik yapar. Öğrencilerin konuyla ilgili bilgi sahibi olmasından sonra tartışmaya gönüllü öğrencilerden başlanır. Ancak büyük grup tartışmalarında jüri bulunmaz.

Cevap D

14. Öğretmen, sınıfında altı düşünce şapkası tekniğini uygulamak istemektedir. Bu amaçla sınıfa getirdiği yarısı dolu bir su bardağını masasına koyar. Düşünce şapkalarını da öğrencilere dağıtarak öğrencilerinden şapkaların rengine uygun yorumlar yapmalarını ister.

Buna göre, aşağıdaki öğrenci yorumu–şapka rengi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Bardağın yarısı boştur. – Siyah
B) Bu güzel bardağın içindeki su, hayatı temsil etmektedir. – Kırmızı
C) Bu su temiz değildir. – Yeşil
D) Bardağın yarısı doludur. – Sarı
E) Bardağın yarısı dolu, yarısı boştur. – Mavi

Çözüm: Altı şapkalı düşünme tekniğinde kullanılan yeşil şapka yaratıcılığı ve özgünlüğü temsil eder. Seçeneklerde yeşil şapka ile eşleştirilen "Bu su temiz değildir." ifadesi özgün ve yaratıcı bir özellik taşımadığından yeşil şapkaya eşleştirilmesi doğru değildir.

"Bu su temiz değildir." ifadesi ilk söylendiğinde akla gelen olumsuz anlam kapsamında değerlendirilmelidir. Üstelik "Bu su temiz değildir." yaratıcı bir düşünceden çok bir yargıya ya da ön yargıya tanımlamaktadır. Yaratıcılıkta yargıya ya da ön yargılara takılmadan yeni fikirler ortaya atmak vardır. Yeşil şapka yaratıcı, alternatif fikirleri ortaya koyan şapkadır.

Cevap C

15. Bir öğretmen öğrencilerine "Nehirler tuzlu olsaydı ne olurdu?" sorusunu yönelterek 10 dakika boyunca öğrencilerden gelen fikirleri tahtaya yazıp bu fikirlerin tartışılıp değerlendirilmesini sağlamıştır.

Bu öğretmen, aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmıştır?

- A) Soru-cevap   B) Çember   C) Forum
D) Açık oturum   E) Beyin fırtınası

Çözüm: Sorunlara orijinal çözümler getirmek, karar vermek ve hayal yoluyla düşünce üretmek, yaratıcılıklarını geliştirmek amacıyla ilginç önerilerin kısa sürede toplandığı tekniğe beyin fırtınası denir. Beyin fırtınasında konu veya sorun tahtaya yazılır, belirlenen süre içerisinde öğrencilerin aklına ilk gelen fikirleri söylemeleri istenir. Söylenen fikirler eleştirilmeden tahtaya yazılır ve son aşamada değerlendirilerek önem sırasına konur. Öncüde verilen uygulamalarda öğretmen de bu basamaklara göre hareket ettiğinden beyin fırtınasını kullanmıştır.

Cevap E

16. Öğrencilerini dört gruba ayıran bir öğretmen, sınıfında dört köşeye yerleştiği masalara sürüngenlere, balıklara, kuşlara ve memelilere ait resimler koymuştur. Her bir grubun, masaları dolaşarak her bir masada belirtilen hayvan grubuna yönelik bir pano hazırlamalarını istemiştir. Gruplar daha önceden belirlenen plana göre tüm masalardaki çalışmalarını tamamlamıştır.

Öğretmenin bu uygulaması, aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisidir?

- A) Köşelenme   B) Kart oyunu   C) Gösteri
D) İstasyon   E) Çember

Çözüm: Başlanmış bir işe katkı sağlama veya işi bitirme temeline dayanan tekniğe istasyon denir. İstasyon tekniğinde öncelikle konu belirlenir. Öğrenciler istasyon sayısına göre gruplara ayrılır. Her istasyona bir istasyon şefi seçilir. Tüm gruplar sırasıyla her istasyona gider verilen süre kadar o istasyonda çalışır. Süre sonunda gruplar yer değiştirir. Uygulamanın sonunda istasyon şefleri yapılan çalışmalarını toplar ve sınıfa sunarlar. Öncüde bu basamakların kullanıldığı görülmekle beraber "Gruplar daha önceden belirlenen plana göre tüm masalardaki çalışmalarını tamamlamıştır." ifadesi bizi istasyon tekniğine götürür.

Cevap D

17. Bir öğrencinin sıra arkadaşıyla konuştuğunu gören öğretmen, aşağıdaki uyarma yollarından hangisini öncelikle tercih etmelidir?

- A) Göz teması kurma
B) Sözlü uyarma
C) Dersten sonra görüşme
D) Rehberlik servisine yollama
E) Okul müdürüne gönderme

Çözüm: Sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmek önemli bir sınıf yönetimi becerisi olarak görülmektedir. En çok karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının başında da öğrencilerin ders sırasında kendi aralarında konuşmalarıdır. Bu şekilde bir davranışla karşılaşıldığında yapılması en uygun davranış öncelikle sözel olmayan uyarın kullanmaktır. Böylece dersin akışı engellenmeden istenmeyen davranış ortadan kaldırılmış olur. İstenmeyen davranışın düzeyine bakıldığında da öncelikle tercih edilmesi gereken uygulama öğrenciyle göz teması kurmaktır. Diğer seçeneklerdeki uygulamalar da kullanılmakla birlikte daha üst düzeyde sorun davranış olduğunda örneğin, verilen davranış devam ettiğinde başvurulacak uygulamalardır.

Cevap A

18. Okul bahçesinde futbol oynarken tartışan öğrenciler, tartışmayı sınıfa taşımışlar ve derste de sürdürmüşlerdir. Öğretmen, öğrencilerin birbirlerine öfke ile baktıklarının farkına varmıştır.

Bu sorunu çözmek için öğretmen öncelikle aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?

- A) Problemin nedenlerini araştırmak
B) İlgili öğrencileri sınıftan çıkarmak
C) Problemi tartışmaya açmak
D) Öğrencileri barıştırmak
E) İlgili öğrencileri disiplin kuruluna sevk etmek

Çözüm: Öncüle bakıldığında okul bahçesinde yapılan tartışmanın sınıf ortamına taşındığı ve öğrencilerin bu tartışma sonucunda birbirlerine karşı olumsuz duygular besledikleri ve sorunun devam ettiği görülmektedir. Bu şekildeki istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşıldığında öncelikle yapılması gereken, sorunun nedenlerini anlamaktır. Nedenleri bilinen bir sorunun çözümü daha kolay olacaktır.

Cevap A

19. I. Zamanı gelince uygun ipucu ve pekiştireç verme
II. Başarısız öğrencilerle başarılı öğrencileri kıyaslama
III. Hazırbulunuşluk düzeyine uygun sorular sorma
IV. Öğrencilerin soru sormalarına sadece dersin sonunda izin verme

Çekingen öğrencilerin derse etkin katılımını sağlamak isteyen bir öğretmenin, yukarıdakilerden hangilerini yapması uygundur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) II ve IV

Çözüm: Çağdaş eğitim anlayışının öğrenme-öğretme sürecine getirdiği katkılardan birisi de öğrencilerin farklı olduklarının kabul edilmesi gerektiğidir. Bu açıdan başarısız veya çekingen öğrencilerin de derse etkin katılımlarının sağlanması gerekmektedir. Özellikle çekingen öğrencilerin, başarısızlık yaşama kaygılarından çekingen oldukları düşünüldüğünde bu öğrencilerin başarı duygusu yaşamalarının sağlanması derse etkin katılmalarına katkı sağlar. Bu nedenle bu öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyine uygun sorular sormak, öğrencinin doğru cevaba ulaşması için zamanı geldiğinde uygun ipucu vermek, doğru cevap alındığında pekiştireç vermek öğrencilere başarı duygusu yaşatacak ve derse etkin katılımlarına katkı sağlayacaktır. Başarılı ve başarısız öğrencileri kıyaslamak ve sadece dersin sonunda onlara soru sorma hakkı vermek olumlu uygulamalar değildir.

Cevap B

20. **Aşağıdakilerden hangisi, okulun örtük amaçlarıyla en az ilgilidir?**

- A) Bireyleri sorumluluk almaya yönlendirmek
B) Okulda düzenli bir ortam oluşturmak
C) Öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgileri öğretmek
D) Sosyal ortamın oluşmasını desteklemek
E) Öğrencileri toplumsal hayata hazırlamak

Çözüm: Bu soru sınıf yönetimi kapsamında sorulmakla birlikte daha çok program geliştirme ile ilgilidir. Örtük program okul ortamından, öğretmenlerin davranışlarından büyük ölçüde etkilenir. Bireyleri sorumluluk almaya yönlendirmek, okulda düzenli bir ortam oluşturmak, sosyal ortamın oluşmasını desteklemek, öğrencileri toplumsal hayata hazırlamak okulların örtük amaçlarıyla doğrudan ilgilidir. Ancak öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgileri öğretmek örtük amaçlarla daha az ilgilidir. Çünkü ihtiyaç duyulan bilgileri öğretmek ya da öğretim, eğitimin formal boyutu ile ve resmî program türü ile ilgilidir.

Cevap C

21. **Öğrencileri için yazılı bir materyal hazırlayan öğretmenin, aşağıdakilerden hangisini yapması yanlıştır?**

- A) Paragraflar arası boşlukları, satır arası boşluklardan daha geniş tutması
B) Metnin uzun paragraflar içermesi durumunda tek sütun kullanması
C) Görsellerde fazla ayrıntı veya gerçeğe yakınlıktan kaçınması
D) Satır sonuna sığmayan kelimeleri alt satıra alması
E) Vurgulamalar için tümü büyük harflerle yazılmış ifadeler kullanması

Çözüm: Yazılı bir materyal hazırlarken paragraflar arası boşlukların satır arası boşluklardan daha geniş tutulması, metnin uzun paragraflar içeriyorsa tek sütun kullanılması, görsel kullanılacaksa ayrıntı ve gerçeğe yakınlıktan kaçınılması (çizim kullanmak gerçek resim kullanmaktan daha etkilidir), satır sonuna sığmayan kelimelerin alt satıra alınması uyulması gereken unsurlardır. Ancak yazılı bir metnin tümünün büyük harflerle yazılması uygun değildir. Büyük harflerin boylarının aynı olması okunabilirlik açısından olumsuzluk teşkil etmektedir. Üç kelimeyi geçen yazılı materyallerin küçük harflerle yazılması daha uygundur.

Cevap E

22. Öğretmen ilk yardım dersinde, trafik kazası geçirmiş insanlara yapılacak ilk müdahaleyle ilgili teknikleri öğrencilerine göstererek kazalardaki yanlış müdahaleleri önlemeyi ve doğru müdahale etme becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Buna göre öğretmen, aşağıdakilerden hangisini kullanarak öğretim etkinliğini gerçekleştirmelidir?

- A) Gerçek durumlar B) İki boyutlu görseller
C) Modeller D) Etkileşimli videolar
E) Hareketli resimler

Çözüm: Trafik kazası geçirmiş insanlara yapılacak ilk müdahaleyle ilgili teknikleri öğrencilerine göstererek kazalardaki yanlış müdahaleleri önlemeyi ve doğru müdahale etme becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir öğretmenin kullanması gereken en uygun araç-gereç modellerdir. Uygulama beceri gerektirdiğinden iki boyutlu görseller, etkileşimli videolar ve hareketli resimler kullanmak uygun değildir. Öncüdeki ifade açısından gerçek durumlar kullanmak (trafik kazası geçirmiş birine müdahale) risk taşıdığından uygun değildir. Sınıfa getirilecek insan maketi üzerinden ilk yardım müdahalelerinin yaptırılması Dale'ye göre daha kalıcı ve etkili öğrenmeler sağlama açısından daha uygundur.

Cevap C

23. Bütünlük ilkesini dikkate alarak bir materyal hazırlamak isteyen öğretmen, aşağıdakilerden hangisine **en çok dikkat etmelidir?**

- A) Ögeler arası ilişkileri belirgin hâle getirmeye
B) Ögelerin birbirinden uzak görünmesini sağlamaya
C) En önemli ögeyi ortaya yerleştirmeye
D) Ön ve art alanları zıt renkli olarak hazırlamaya
E) Konu başlığını ayırt edilebilir yapmaya

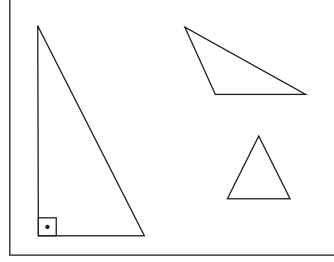
Çözüm: Bütünlük, bir görseli meydana getiren ögelerin bir bütün olarak görünmesini sağlayan ögeler arasındaki ilişkidir. Bütünlüğü oluşturacak olan ilişkinin kurulabilmesi için tasarım ögelerinden çizgi, şekil, renk vb. faydalanılır. Ögelerin birbirinden uzak görünmesini sağlama bütünlük açısından uygun değildir. Bir görsel tasarımda en önemli öge ortaya değil, 3x3 kuralı gereği görselin sol üst köşesine konulmalıdır. Ön ve arka fon renklerinde zıtlık tercih etmek ve konu başlıklarını ayırt edilebilir yapmak uygun olmakla birlikte en çok dikkate alınacak unsur değildir. Bu açıdan ögeler arası ilişkileri belirgin hale getirmek, bütünlük ilkesi açısından en çok dikkate alınması gereken unsurdur.

Bu soruda, "en önemli" ya da "en çok" soru kalıbı kullanıldığı görülmüştür. Bu kalıpta seçeneklerdeki tüm ifadelerin bütünlük ilkesiyle doğrudan ilişkili olması ancak birinin diğerlerine oranla daha çok ilişkili olması gerekmektedir. Sorunun hazırlanışında bu ilkeye uygun davranılmadığı söylenebilir.

Materyal tasarlama ilkeleriyle ilgili bilimsel literatürde farklı bakış açıları bulunduğundan bu soruda ölçme tekniği açısından değil, bilimsel tartışmaya düşmemek açısından "en çok" soru kalıbının kullanıldığı kanısına varılmıştır.

Cevap A

24. Matematik dersinde üçgen çeşitlerini işleyen bir öğretmen, anlatmak istediği üçgeni diğerlerine göre daha büyük çizmiştir.

Buna göre öğretmen, daha çok hangi tasarım ilkesini dikkate almıştır?

- A) Görsel bütünlük sağlama
B) İnfomal denge oluşturma
C) Hizalama
D) Dokuyu güçlendirme
E) Devamlılık

Çözüm: Denge, ögelerin yatay ve dikey olarak materyale eşit ağırlıkta dağıtılması (yerleştirilmesi) yoluyla oluşturulur. İki türlü denge vardır:

Formal (Simetrik): Bir materyalin ortadan ikiye bölündüğünde ögelerin simetrik olarak (her iki tarafta da birbirinin aynı şekilde) yerleştirilmesi.

İnfomal (Simetrik olmayan): Ağırlık olarak her iki tarafta eşittir ancak kullanılan ögeler farklıdır. Dengenin infomal şekilde sağlanması materyale belirli ölçüde hareketlilik kazandırabilmektedir. Bir görsel tasarımda denge söz konusu olduğunda infomal denge formal dengeden daha etkilidir. Soru öncülünde de öğretmen görselin sağına iki küçük üçgen, soluna ise iki küçük üçgeni karşılayabilecek büyüklükte bir tane üçgen çizmiştir. Bu açıdan öğretmen infomal denge oluşturma ilkesini dikkate almıştır.

D seçeneğinde verilen "dokuyu güçlendirme" iki boyutlu materyallere üçüncü boyutu kazandırmak için renk, gölge ve desenle yapılır. Verilen şekillerde ne renk ne gölge ne de desene gönderme vardır. Bu nedenle dokuyu güçlendirme doğru cevap olarak düşünülmemelidir.

A seçeneğinde verilen "görsel bütünlük sağlama" görsel materyallerdeki ögeler, bu ögeler arasındaki yakınlıklar ilişkileriyle ilgilidir. Verilen üçgenlerle ilgili bir ilişkilendirme söz konusu olmadığı için A seçeneği de doğru cevap olarak düşünülemez.

Cevap B

25. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bireylere evlilik öncesinde evliliğe uyum eğitimi vermeyi planlamaktadır.

Planlanan bu eğitim Türk Millî Eğitimi'nin temel ilkelerinden hangisini daha çok desteklemektedir?

- A) Süreklilik
B) Bilimsellik
C) Karma eğitim
D) Yönelme
E) Fırsat ve imkân eşitliği

Çözüm: Türk Millî Eğitimi'nin temel ilkelerinden olan süreklilik ilkesine göre fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitilmesi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin de sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak, bu ilkenin gereğidir. Süreklilik, bir açıdan yaşam boyu öğrenmedir. Öncülde verilen örnek durumda da ilgili bakanlığın evlilik öncesi evliliğe uyum eğitimi vermesi süreklilik ilkesinin gereğidir. Bu haliyle diğer seçenekler kolaylıkla elenebilmektedir.

Cevap A

26. İhtiyaç belirlemede Delphi tekniği kullanılırken aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?

- A) İlk tur Delphi anketinin oluşturulması
B) İfade uygunluğu için anketin test edilmesi
C) İlk anketin uzmanlara gönderilerek görüşlerinin alınması
D) Grubu oluşturan uzmanların bir araya gelerek görüş belirtmesi
E) İlk tur anketlerdeki cevapların analiz edilmesi

Çözüm: Bu soru da yine bir ihtiyaç belirleme tekniği sorusudur. İhtiyaç belirleme tekniklerinden Delphi tekniğinde hangisinin yapılmaması gerektiği sorulmaktadır. Delphi tekniğinin en önemli özelliklerinden birisi, görüş alınacak uzmanların ayrı mekanlarda bulunmaları ve böylece birbirlerinden etkilenme olasılığını ortadan kaldırmasıdır. Bu haliyle bakıldığında grubu oluşturan uzmanların bir araya gelerek görüş belirtmeleri kesinlikle yapılmaması gereken bir uygulamadır. Bu teknikte anket oluşturulur, ifadelerin uygunluğu ve anlaşılabilirliği açısından anket test edilir. Anket uzmanlara gönderilir ve görüşleri alınır. Daha sonra görüşler analiz edilir.

Cevap D

27. Aşağıdakilerden hangisi, öğretim programı geliştirmede eğitim felsefesinin temel işlevlerinden birini vurgulamaktadır?

- A) Kazanımların işlevsel olup olmadığını incelemek
B) Kazanımların iç ve dış tutarlılığını denetleme
C) Kazanımların öğrenci düzeyine uygunluğunu kontrol etme
D) Toplumun ihtiyaç duyduğu meslekleri belirleme
E) Programın deneme uygulamasına karar verme

Çözüm: Bu soruda da öğretim programı geliştirme sürecinde eğitim felsefesinin temel işlevlerinden biri sorulmaktadır. Bilgi düzeyinde ve kolay, çeldiricisi olmayan bir soru olduğu söylenebilir. Öğretim programı geliştirme sürecinde felsefeden; 1. Temel sayıltıları açıklığa kavuşturmakta, 2. Hedefleri belirlemede ya da aday hedeflere yenilerini eklemede, 3. Hedeflerin iç ve dış tutarlılığını sağlamada, 4. Hedefleri önem sırasına koymada yararlanır. C seçeneğinde kazanımların öğrenci düzeyine uygunluğunu kontrol etme psikolojik temel, D seçeneğinde toplumun ihtiyaç duyduğu meslekleri belirleme toplumsal temele vurgu yapmaktadır.

Cevap B

28. Matematik dersi öğretim programı için belirlenen;

- Rakamları okur ve yazar.
- Nesne sayısı 10'dan az olan bir toplulukta nesnelerin sayısını belirler ve bu sayıyı rakamla yazar.
- 100 içinde ileriye doğru birer ve onar ritmik sayar.

kazanımlarına en uygun içerik düzenleme yaklaşımını aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Modüler
B) Sarmal
C) Sorgulama merkezli
D) Çekirdek
E) Piramitsel

Çözüm: Önce rakamları okuma ve yazma, sonra 10 içinde sayılar ve rakamlarla işlemler yapma, daha sonra ise 100 içinde sayılarla işlemler yapma, sarmal içerik düzenleme yaklaşımına göre içerik belirlendiği görülmektedir. Kazanımlara dikkat edildiğinde sarmal programın özelliğini yansıtan ve aynı öğrenme alanına ait kazanımlar (sayılar) olduğu görülmektedir. Bu kazanımların ön bilgi üstüne yeni bilgi, giderek kapsamının genişlemesi özellikleri sarmal programın en fazla vurgulanan yönüdür.

Cevap B

29. Aşağıdakilerden hangisi dolaylı ölçmedir?

- A) Bir arabanın bir yolculuktaki ortalama hızının belirlenmesi
- B) Bir öğrencinin bir dakikada okuduğu kelime sayısının belirlenmesi
- C) Bir öğrencinin, zekâ düzeyinin belirlenmesi
- D) Bir ülkenin, nüfus yoğunluğunun hesaplanması
- E) Bir öğrencinin yazdığı metinde kaç yazım hatası yaptığının belirlenmesi

Çözüm: Ölçme işlemi doğrudan, dolaylı ve türetilmiş olmak üzere üç farklı şekilde yapılabilir.

Eğer ölçülmek istenen özellik doğrudan gözlemlenemiyorsa onunla ilgisi olduğu tahmin edilen ya da bilimsel olarak ispatlanmış başka özellikler aracılığıyla ölçülür. Bu durumda yapılan ölçme işlemine "dolaylı ölçme" denir.

Seçenekler incelendiğinde; A ve D seçeneğinde birden fazla özellik arasında matematiksel işlem yapılarak bir özelliğe dair ölçme sonuçları elde edilmiştir. Bu iki seçenek türetilmiş ölçmeye örnektir. B ve E seçeneklerinde sayma işlemi yapılarak yine bir özelliğe ait ölçme sonuçları elde edilmiştir. Bu seçenekler doğrudan ölçmeye örnektir.

Ancak C seçeneğinde yer alan bir öğrencinin zekâ düzeyinin belirlenmesi işleminde özelliğin doğrudan gözlemlenme şansı bulunmamakta olup özelliğin kendisiyle ilişkili olan testler kullanılarak dolaylı bir ölçme işlemi yapılır.

Cevap C

30. Bir üniversitenin yabancı diller yüksekokulunda İngilizce hazırlık eğitimi verilmektedir. Hazırlık sınıfına kayıt yaptıran 80 öğrenci vardır. Hazırlık sınıfının yirmişer kişilik üç şubesi bulunmaktadır. Uygulanacak olan İngilizce seviye belirleme sınavına giren öğrenciler, puan sırasına göre dizilecek ve en yüksek puanı alan 20 öğrenci hazırlık eğitimini atlayarak doğrudan birinci sınıfa başlayacaktır. Sonraki en yüksek puanları alan 20 öğrenci ileri düzey, daha sonraki 20 öğrenci orta düzey, son sıradaki 20 öğrenci ise başlangıç düzeyi İngilizce eğitim programına katılacaktır.

Yabancı diller yüksekokulunda gerçekleştirilen bu değerlendirmenin, amacına ve ölçütüne göre türleri aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

	Amacına göre	Ölçütüne göre
A)	Tanıma ve yerleştirme	Mutlak
B)	Biçimlendirme ve yetiştirme	Bağıl
C)	Değer biçme	Bağıl
D)	Tanıma ve yerleştirme	Bağıl
E)	Biçimlendirme ve yetiştirme	Mutlak

Çözüm: Eğitim öğretim sürecinin başında öğrencilerin mevcut durum tespitini yaparak kendi seviyelerine uygun bir programda eğitim almaları amacıyla yapılan değerlendirme işlemi "tanıma ve yerleştirmeye" yönelik değerlendirme olarak bilinir. Söz konusu örnekte öğrenciler İngilizce seviyelerine uygun bir şekilde sınıflara yerleştirileceğinden bu işlem amacına göre tanıma ve yerleştirmeye yönelik değerlendirmedir.

Değerlendirme işlemi yapılırken öğrenciler sıraya konacak ve ilk 20 kişi hazırlık sınıfını atlayacaktır. Burada bir sıralama söz konusu olduğundan yapılan işlem ölçütüne göre bağıl değerlendirmedir.

Cevap D

31. Bir öğretmen, dönem sonu sınavını hazırlarken soruları; dersin dönem içindeki tüm kritik kazanımlarını konu ve bilişsel beceri boyutuyla temsil eden bir örneklem oluşturacak biçimde seçmiştir.

Öğretmenin bu uygulaması, sınavın en çok hangi özelliğini iyileştirir?

- A) İç tutarlılığını
- B) Yapı geçerliğini
- C) Kararlılığını
- D) Kapsam geçerliğini
- E) Yordama geçerliğini

Çözüm: Kapsam geçerliği ölçülmek istenen özelliğe ait tüm davranışların tam ve dengeli bir şekilde ölçülmesidir. Verilen soruda tüm kritik kazanımların konu ve bilişsel beceri boyutuyla temsil edileceği bir örneklemden bahsedilmiştir. Bu ibare kapsam geçerliğinin tanımı olarak da bilinir.

Cevap D

32. Bir araştırmacının bir tutum ölçeğinden elde ettiği puanların güvenilirliğini kestirmek için aşağıdaki-lerden hangisini hesaplaması **beklenmez**?

- A) Ölçeğin belirli bir zaman aralığının ardından aynı gruba ikinci kez uygulanmasıyla elde edilen puanlar arasındaki korelasyonu
- B) Ölçeğin denk iki yarısından alınan puanlar arasındaki korelasyonu
- C) Ölçeğin, eşdeğer bir formu ile birlikte aynı gruba uygulanmasıyla elde edilen puanlar arasındaki korelasyonu
- D) Ölçekten elde edilen puanlara dair iç tutarlılık katsayısını
- E) Ölçekteki maddelerin uygunluğunu iki uzmanın puanlaması sonucunda elde edilen puanlar arasındaki korelasyonu

Çözüm: Güvenirlik genel anlamıyla "hatalardan arınıklıktır" olarak tanımlanır. Bir ölçme işleminin hatalardan ne derece arınık olduğu güvenilirliği kestirme yollarıyla hesaplanır. Seçenekleri sırasıyla incelediğimizde;

- A) Bu seçenekte bir test belli bir zaman aralığıyla öğrencilere tekrar uygulanmakta ve elde edilen puanlar arasındaki korelasyona bakılmaktadır. Bu durum test-tekrar test yöntemi ile hesaplanmaktadır.
- B) Bu seçenekte yapılan işlem eş değer yarılar yöntemiyle testin iki denk yarısından elde edilen puanlar arasındaki korelasyona bakarak güvenilirlik kestirmez.
- C) Seçenekte paralel formlar yöntemi anlatılmaktadır. Burada iki eş değer test belli zaman aralığıyla ya da eş zamanlı olarak öğrencilere uygulanmakta ve elde edilen puanlar arasındaki korelasyona bakılmaktadır.
- D) İç tutarlılık katsayılarını (KR20, KR21, Cronbach Alpha) hesaplayarak testin homojen bir örüntüde ve tek boyutlu bir yapıyı ne derece ölçtüğünü belirlemek güvenilirliği kestirmek için kullanılacak diğer yollardan bir tanesidir.

Ancak E seçeneğine baktığımızda tutum ölçeğinden elde ettiği puanların güvenilirliği kestirmek için kullanılacak bir yöntem değildir.

Burada yapılan işlemde amaç objektifliği sağlamaktır. A, B, C ve D seçeneklerinde yapılan işlem güvenilirliği kestirmeye yönelikken E seçeneğinde yapılan işlem güvenilirliği artırmaya yöneliktir.

Cevap E

33. Üniversite öğrencilerindeki ertelemecilik eğilimini belirleyen bir ölçek geliştiren araştırmacı, hazırlamış olduğu ölçeği üniversite öğrencilerinden seçtiği bir gruba posta yoluyla göndermiştir. Öğrencilerden, ölçeği cevapladıktan sonra kendisine geri postalamalarını istemiştir. Araştırmacı, öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlar ile zarfların geri gelmesi için geçen gün sayısı arasındaki korelasyon katsayısını hesaplamıştır.

Bu korelasyon katsayısı, ölçeğin hangi özelliği hakkında bilgi verir?

- A) İç tutarlılığı
- B) Yansızlığı
- C) Kullanışlılığı
- D) Kararlılığı
- E) Yapı geçerliği

Çözüm: Soruda dikkati çekecek olan ifade ölçülmek istenen özelliğin öğrencilerin ertelemecilik eğilimi olduğu ve bunu ölçmek için kullanılan yöntemin de öğrencilerin ölçek cevabını postaya verme ve gelme süreleri olduğudur.

Yani ölçülecek özelliğe uygun olan bir değerken ve sınav durumu tercih edilmiş olup ölçeğin yapı geçerliği hakkında bilgi vermektedir.

Cevap E

34. Aşağıdaki kazanımların hangisinin ölçülmesinde, bilişsel becerilerin yanında psikomotor becerilerin de izlenmesi gerekir?

- A) Güneş enerjisinden yararlanma yollarına örnek verir.
- B) Mercekler kullanarak bir gözlem aracı tasarlar ve yapar.
- C) Cisimlerin beyaz ve renkli ışıklarda neden farklı göründüklerini açıklar.
- D) Işığın yansıması ve kırılması olaylarının benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırır.
- E) Çeşitli ortamlardaki kırılma olaylarının ışın diyagramlarını açıklar.

Çözüm: Seçeneklere baktığımızda A, C, D ve E seçeneklerinde sadece istenen durumla ilgili öğrencilerin bilgi vermesi, açıklama yapması ya da karşılaştırma yapması istenirken B seçeneğinde el becerisini de yani psikomotor becerisini de kullanarak merceklerden bir gözlem aracı tasarlaması ve yapması istenmektedir. Bu durum bilişsel özelliklerin yanı sıra psikomotor özellikler de sergilemeyi gerektiren performans değerlendirme örneğidir.

Cevap B

35. Bir öğretmen, öğrencilerinden hazırladıkları ödevle ilgili aşağıdaki soruları cevaplamalarını istemiştir:
- Ödevimi iyi sunabildim mi?
  - Ne başarmaya çalıştım?
  - Ne kadarını başarabildim?
  - Bu ürünün en çok gurur duyduğum yanı nedir?
  - Ödevi bir kez daha yapsam neyi farklı yaparım?

Aşağıdakilerden hangisi bu etkinliğin yapılmasının amaçlarından biri olamaz?

- A) Öğrencinin, ödevini arkadaşlarınıninkilerle karşılaştırmasını sağlama
- B) Öğrencileri, hazırladıkları ödev üzerine düşünürme
- C) Öğrencinin, kendi ödevini değerlendirmesini sağlama
- D) Öğrencilerin kendi güçlü ve zayıf yönlerini görmelerini sağlama
- E) Öğrencilerin gelecekte yapacakları benzer ödevler için farkındalık oluşturma

Çözüm: İlgili soruda öğrencinin cevaplama istenen 5 soru öz değerlendirmeye yöneliktir.

Öz değerlendirme öğrencilerin kendilerine dönük eleştirel bakış açıları geliştirmelerine, eksik yönlerini görmelerine, yapabilirliklerini belirlemelerine... vb. yardımcı olmaktadır. Burada amaç, bireyi bir başkası ya da başkalarıyla karşılaştırmak değil, öze dönük bir değerlendirme yapmasını sağlamaktır. Seçeneklere baktığımızda bu tanıma uymayan A seçeneğidir. Çünkü bu seçenekte geçen karşılaştırma ifadesi alternatif değerlendirme yaklaşımlarının bir özelliği dolayısıyla da amacı değildir.

Cevap A

36. **Yapılandırılmış grid uygulamasında öğrencilerin;**
- I. her cevap için uygun kutucukları bulma,
  - II. kutucuktaki cevabın doğru ya da yanlış olmasına göre ilerleme,
  - III. kutucuklardaki anahtar kavramların çağrıştırdığı kelimeleri yazma

işlemlerinden hangilerini yapmaları istenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

Çözüm: Yapılandırılmış gride öğrenci seviyesine uygun olarak 3x3, 4x3, 4x4 tipinde kutucuklar hazırlanmakta ve bu kutucuklara tanım, ilke, kuram, formül... vb yazılmaktadır. Öğrencilerden sorulan sorulara cevap oluşturan kutucukları ilgili sorunun yanına yazmaları istenmektedir.

Sorudaki birinci öncül olan her cevap için uygun kutucukları bulma bu amaç doğrultusunda yapılır. Ancak ikinci öncül "Tanılayıcı Dallanmış Ağaç", üçüncü öncül ise "Kelime İlişkilendirme" sürecinde yapılır.

Cevap A

37. **Ölçme değerlendirme faaliyetlerinde, öğrencilerin başarısını izleme yanında eleştirel düşünme becerilerinin ölçülmesi ve geliştirilmesi amacıyla aşağıdaki madde türlerinden hangisinin kullanılması daha uygundur?**

- A) Eşleştirme
- B) Açık uçlu
- C) Kısa cevaplı
- D) Çoktan seçmeli
- E) Boşluk doldurma

Çözüm: Öğrencilerin eleştirel becerilerinin ölçülmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılabilecek en iyi yöntem, onlara açık uçlu sorular yönelmektir.

Cevap B

38. 24 soruluk kısa cevaplı bir testte, öğrencilerin ham puanları; doğru cevaplara 1, diğerlerine ise 0 puan verilerek hesaplanmıştır. Bu testte, öğrencilerin ham puanlarının aritmetik ortalaması 10, standart sapması ise 4'tür. Daha sonra ham puanlar; ortalaması 60, standart sapması 10 olan standart puanlara dönüştürülmüştür. Aşağıdaki tabloda beş öğrencinin standart puanları verilmiştir:

Öğrenci	Standart Puan
Arzu	85
Deniz	80
Efe	70
Banu	60
Can	45

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Can'ın puanı, sınıf ortalamasının 1,5 standart sapma altındadır.
 B) Banu, soruların yarısından azını doğru cevaplamıştır.
 C) Arzu, 3 soruyu daha doğru cevaplasaydı soruların hepsini doğru cevaplamış olacaktı.
 D) Efe'nin doğru cevap sayısı, Banu'nun doğru cevap sayısından 4 fazladır.
 E) Deniz, 18 soruya doğru cevap vermiştir.

Çözüm:

A) $\bar{X} = 60$ $S_x = 10$ olan bir dağılıma göre 45 olan bir öğrenci; $60 - 10 - \frac{10}{2} = 45$ yani, 1,5 S_x ortalamasının altında not almıştır.

B) Dönüşüm işlemi uygularsak $\left[\left(\frac{X-10}{4} \right) \cdot 10 \right] + 60 = 60$

C) Dönüşüm işlemi uygularsak $\left[\left(\frac{X-16}{4} \right) \cdot 10 \right] + 60 = 85$
 $\frac{X-10}{4} = 2,5$ $X = 20$

D) $\left[\left(\frac{X-10}{4} \right) \cdot 10 \right] + 60 = 70$

$$\frac{X-10}{4} = 1 \quad X-10 = 4 \quad X = 14$$

$$\left[\left(\frac{X-10}{4} \right) \cdot 10 \right] + 60 = 60$$

$$10X - 100 = 0 \quad X = 10$$

E) $\frac{18-10}{4} = 2$

$$(2 \cdot 10) + 60 = 80$$

Cevap C

- 39.

Yetenek Grubu	Seçenekler (%)					Boş
	a.	b.	c.	d.	e.	
Yüksek	30	5	50	15	0	0
Düşük	10	30	10	20	0	30

Yukarıdaki tabloda; yüksek ve düşük yetenek grubundaki öğrencilerin, sayısal yetenek testinde yer alan bir maddenin seçeneklerini işaretleme veya boş bırakma yüzdeleri verilmiştir.

Buna göre, maddeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) a. seçeneği çeldirici ise kötü işleyen bir çeldiricidir.
 B) Doğru cevap c. seçeneği ise maddenin ayırt ediciliği 0,25'tir.
 C) Doğru cevap c. seçeneği ise maddenin doğru cevaplanma oranı 0,30'dur.
 D) Soru dört seçenekli olarak işlemiştir.
 E) Doğru cevap d. seçeneği ise maddenin ayırt ediciliği negatiftir.

Çözüm: İlgili sorunun seçeneklerini sırasıyla ele alırsak;

- A) a. seçeneğini yüksek yetenekli gruptan yüzde 30, düşük yetenekli gruptan yüzde 10 kişi işaretlediğinden bu çeldirici kötü işleyen bir çeldiricidir. Çünkü iyi bir çeldiricinin düşük yetenekli grubu yüksek yetenekli gruba kıyasla daha çok çeldirmesi beklenir.
 B) Doğru cevap c. seçeneği ise maddenin ayırt ediciliği $(50 - 10)/100 = 0,40$ olarak hesaplanır. Dolayısıyla bu seçenek yanlıştır.
 C) Doğru seçenek c. ise maddenin doğru cevaplanma oranı $(50 + 10)/200 = 0,30$ 'dur.
 D) Soru 4 seçenekli olarak işlemiştir. Çünkü e. seçeneğini kimse yanıtlamamıştır.
 E) Doğru cevap d. seçeneği ise

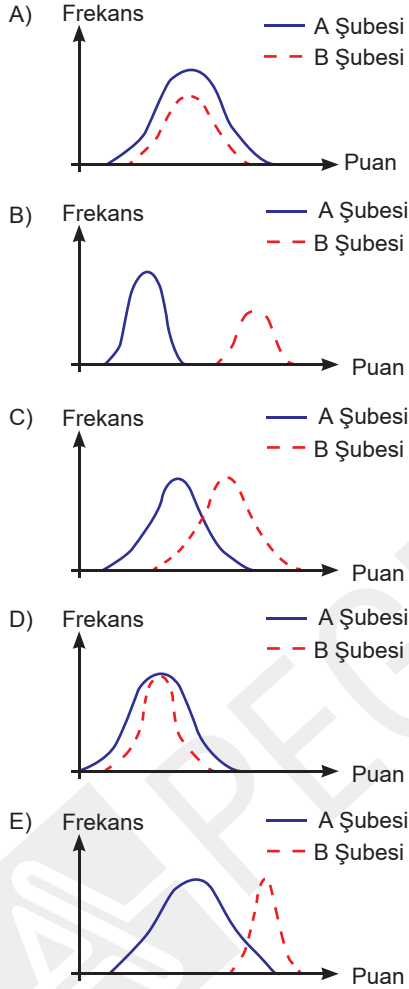
$$\text{Maddenin ayırt ediciliği} = (15 - 20)/100 = -0,05$$

Cevap B

40. Bir okuldaki A ve B şubelerine uygulanan bir testin sonuçlarına ait istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

İstatistikler	Şubeler	
	A	B
Ortalama	50	60
Standart sapma	5	5
Ranj	30	30
Öğrenci sayısı	50	50

Buna göre, A ve B şubelerine ait dağılım grafiği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

Çözüm: Verilen değerler incelendiğinde her iki şubede de standart sapma, ranj ve öğrenci sayılarının aynı olduğu görülmektedir. Ancak B şubesinin ortalaması A şubesininkinden fazladır. Bu sayısal değerlere uygun olan grafikte puan eksenine olan yatay ekseninde B şubesinin A şubesinin sağında yer alması gerekir. Dikey eksen frekans ekseninde olduğu için bu ekseninde her iki şubede eşit yükseklikte olmalıdır. Yine ranj ve standart sapma değerleri iki şube için de eşit olduğundan her iki dağılımın da başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki mesafenin eşit olması beklenir. Bu özelliklerin tamamı C seçeneğinde yer almaktadır.

Cevap C

41. Gesell ve Thompson tarafından yapılan bir deneyde; ikiz bebeklerden birine sekiz hafta boyunca merdiven çıkma egzersizleri yaptırılmış, diğerine ise hiçbir egzersiz yaptırılmamıştır. Çalışma sonucunda, egzersiz yapmayan bebeğin sadece bir haftalık gecikme ile ikiziyle eşit düzeyde merdiven çıkabilir hâle geldiği gözlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu çalışmanın sonucunu en iyi açıklar?

- A) Olgunlaşma ve öğrenme, birbirinden bağımsız değildir.
 B) Öğrenme, performansı artırır.
 C) Olgunlaşma, bütün bireylerde aynı düzeyde değildir.
 D) Birey, er ya da geç öğrenir.
 E) Gelişim, aşamalar hâlinde gerçekleşir.

Çözüm: Olgunlaşma; organizmanın kendisinden beklenen fonksiyonları yerine getirecek düzeye erişmesidir. Olgunlaşma öğrenmeyi etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Organizmanın belli bir davranışı sergilemeyi öğrenmesi için o davranışın gerektirdiği olgunlaşma seviyesine erişmiş olması gerekir. Soruda ikiz kardeşlerden sekiz hafta boyunca egzersiz (öğrenmeyi sağlayacak yaşantı) yaptırılanın, kardeşine oranla bir hafta önce merdiven çıkmayı başardığı belirtilmektedir. Bu durum çocuğun merdivenleri çıkacak olgunluğa erişmesinde öğrenmenin (çevreyle girilen etkileşimin) katkısını göstermektedir. Diğer taraftan ne kadar egzersiz yapılırsa yapılsın iki kardeşin merdiven çıkma davranışını öğrenip sergilemeleri arasında yalnızca bir haftalık bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu durum da yeterince olgunlaşma olmadan öğrenmenin gerçekleşmeyeceğini göstermektedir. Deneydeki bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde "olgunlaşma ve öğrenmenin birbirinden bağımsız olmadığını, birbirini etkilediği" sonucuna varılabilir.

Cevap A

42. Aşağıdaki uygulamalardan hangisi, öğrenmenin kalıcılığında **en az** etkilidir?

- A) Günlük hayattan örnekler verme
- B) Öğrencilerin daha önce öğrendikleriyle yeni konuyu ilişkilendirme
- C) Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak ders işleme
- D) Görsel ve işitsel materyal kullanma
- E) Pekiştiricileri çok sık kullanma

Çözüm: "Günlük hayattan örnekler verme" ya da "Öğrencilerin daha önce öğrendikleriyle yeni konuyu ilişkilendirme" öğrenilecek olan konunun "anlamsal çağrışımını" artıracığından öğrenmenin kalıcılığını olumlu yönde etkiler. Öğrenmeyi etkileyen faktörlerin başında bireysel farklılıklar yer alır (olgunlaşma, ön öğrenme, güdülenme, hazırbulunuşluk vb). "Öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alarak ders işlemek" öğrenmeyi olumlu yönde etkileyecektir. "Görsel ve işitsel materyal kullanma" hem öğrenme malzemesinin "algısal ayırt edilebilirliğini" artırarak dikkat çekici olmasını sağlayacak hem de birden fazla duyuya hitap ettiği için daha iyi öğrenilmesine katkıda bulunacaktır. "Pekiştiricileri çok sık kullanmak" ise onların pekiştirici değerlerini yitirmesine neden olacağından öğrenmeyi olumlu yönde etkilemesi beklenmez.

Cevap E

43. Bir deneyde köpeklere önce zil sesi, hemen ardından elektrik şoku verilmiştir. Bu uygulama birkaç kez tekrar edildikten sonra köpeklerin, zil sesini duyar duymaz elektrik şokundan kurtulmak için harekete geçtikleri gözlenmiştir.

Çalışmada denek olarak kullanılan köpeklerde görülen bu davranış, aşağıdaki koşullanma türlerinden hangisiyle açıklanır?

- A) Birden fazla uyarıcıya koşullanma
- B) Üst düzey koşullanma
- C) Gecikmeli koşullanma
- D) Birincil koşullanma
- E) Edimsel koşullanma

Çözüm: Soruda anlatılan deney kaçınma koşullanması konusunda hayvanlar üzerinde gerçekleştirilen temel deneydir. Bu deneylerde itici uyarıcının geleceğini önceden haber veren ışık ya da ses gibi bir uyarıcı verildikten bir süre sonra itici uyarıcı organizmaya sunulur. Örneğin, soruda verilen deneyde olduğu gibi zil çalındıktan bir süre sonra organizmaya elektrik şoku verilir. Denemeler tekrarlandıkça bir süre sonra organizma zil sesini duyar duymaz daha şok gelmeden karşıya atlayarak şoktan kurtulmayı öğrenir. Çünkü zamanla zil sesi organizmanın karşıya atlama davranışını kontrol eden bir ayırt edici uyarıcı haline gelir. Burada davranış henüz şok gelmeden sergilendiği için bu durum kaçınma koşullanması olarak adlandırılır. Kaçınma davranışının kazanılması ve kalıcı olması ayırt etme ve olumsuz pekiştirme olguları ile açıklanabilir. Kaçınma davranışı, organizma tarafından sergilenen istemli bir edimdir ve bu davranışın tekrarlanma olasılığının artması da kendi doğurduğu sonuca (itici uyarıcıdan/elektrik şokundan kurtulmaya) bağlıdır. Bu durum da soruda anlatılan deneydeki köpeklerde görülen davranış değişikliği edimsel koşullanmayla açıklanır.

Sorunun doğru cevabı ÖSYM tarafından "üst düzey koşullanma" olarak verilmiştir ancak soruda anlatılan durum üst düzey koşullanma için uygun bir örnek içermemektedir. Üst düzey koşullanma, "higher order conditioning" kavramının karşılığı olarak kullanılmaktadır ve aynı kavram için kullanılan bir başka karşılık da "birden fazla uyarıcıya koşullanma"dır (Senemoğlu, N. 2012, Gelişim, Öğrenme, Öğretim, Ankara: Pegem Yayıncılık.) Üst düzey koşullanma, nötr bir uyarıcının tepkiye yol açma gücünü koşullu bir uyarıcı ile eşleşmesi sonucunda kazanması şeklinde gerçekleşen bir tepkisel koşullanma örneğidir. Sorudaki örnekte zil sesi köpekte tepkisel bir davranışa değil, edimsel bir davranışa yol açtığı için bu bir tepkisel koşullanma örneği değildir. Zil sesinin köpekte korkuya yol açması sorulmuş olsaydı örnek tepkisel koşullanma örneği olabilirdi ancak yine de yanıt üst düzey koşullanma olamazdı. Çünkü bu örnekte de zil, köpekte korku tepkisini tetikleme gücünü elektrik şokuyla (koşulsuz uyarıcı) eşleştiği için kazanmaktadır. Bu da birinci düzey bir koşullanma olur.

Bu soru Pegem Akademi'nin girişimleri sonucu, ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.

44. Annesi, 11 aylık Ceren'i uyuması için yatağına yattığında, her seferinde çiçekli battaniesini üstüne örtmektedir. Ceren, uyku saati olmasa da çiçekli battaniesini gördüğü zaman uyumak istemektedir.

Ceren'de görülen bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Zincirleme
B) Koşullanma
C) Şekillendirme
D) Kendiliğinden geri gelme
E) Genelleme

Çözüm: Çiçekli battaniye başlangıçta uyku isteği uyandırmayan nötr bir uyarıcıdır. Ancak Ceren yatağa her yattığında Ceren'in üzerine bu battaniye örtüldüğü için bir süre sonra Ceren'de uyku isteği uyandırmaya başlamıştır. Bu durum tepkisel koşullanmaya yani koşullanma yoluyla öğrenmeye örnektir.

Cevap B

45. Bir araştırmada farelere, önce yiyecek ödülü için pedala basmaları öğretilmiştir. Daha sonra 1. günde; bir grup farede pedala basma ödüllendirilmemiş, diğer grup fareye ise pedala basmanın ardından şok verilmiştir. Sonraki üç günde, her iki grupta da pedala basma davranışı ödüllendirilmemiştir. İlk gün, şok verilen fareler, ödüllendirilmeyen farelerden daha az pedala basmıştır. Ancak daha sonraki günlerde artık şok verilmediği zaman pedala basma davranışı kademeli olarak geri dönmüş ve 4. günün sonunda pedala basma davranışı her iki grupta da aynı sıklıkta görülmüştür.

Bu araştırma sonuçlarına göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cezanın uzun vadeli etkileri, olumlu pekiştirmenin etkileri kadar kalıcıdır.
B) Cezanın etkileri, uzun vadede sönmenin etkilerine benzerdir.
C) Ceza işlemiyle davranış, belli bir süre baskılanıp bir süre sonra yeniden ortaya çıkabilir.
D) Ceza, kısa vadede sönmeden daha etkilidir.
E) Ceza, olumsuz pekiştireçten daha etkilidir.

Çözüm: Pedala basma davranışı ödüllendirilen belli sayıda fare daha sonra iki gruba ayrılıp bir gün boyunca gruplardan birinde bu davranış cezalandırılmış, diğerinde ise sönmesi için pekiştirilmemiştir. Sonraki üç gün boyunca da her iki grupta da bu davranış ödüllendirilmemiş, yani sönmeye tabi tutulmuştur.

Deney incelendiğinde iki grup fare arasındaki tek farkın gruplardan birinin bir günlüğüne pedala basma davranışının cezalandırılması, diğer grubun ise bu esnada ödüllendirilmemesi olduğu görülmektedir.

Sonraki üç gün boyunca (her iki grup da pekiştirilmemeye başlandığında) ceza almış olan grubun davranış sayısının daha az olduğu ancak bu grubun pedala basma davranışının sıklığının yavaş yavaş artarak dördüncü günün sonunda ceza almamış (yalnızca sönmeye tabi tutulmuş) grubun davranış sayısı ile eşitlendiği görülmüştür.

Soru bu deneyde elde edilen bulgulardan yola çıkılarak hangi yargıya varmanın doğru olmayacağını sormaktadır. ÖSYM'nin verdiği doğru yanıt olan E seçeneği, yani "Ceza, olumsuz pekiştireçten daha etkilidir." ifadesi bu deneyde elde edilen bulgulara dayanarak varılabilecek bir ifade değildir. Kaldı ki cezanın olumsuz pekiştireçten daha etkili olmadığı eğitim psikolojisinde bilinen bir gerçektir.

Ancak A seçeneğinde yer alan ifade de (cezanın uzun vadeli etkileri, olumlu pekiştirmenin etkileri kadar kalıcıdır) bu deneyde elde edilen bulgulardan yola çıkılarak varılabilecek bir yargı değildir. Çünkü bulgular incelendiğinde daha önce ödül almış olan farelerin davranışı söndürülmeye çalışıldığında farelerin pedala basmayı sürdürdükleri görülmektedir. Diğer bir deyişle, olumlu pekiştirmenin etkisi oldukça kalıcıdır. Ancak ceza almış olan farelerin bir süre sonra davranışı tekrar yapmaya başladıkları gözlenmektedir. Yukarıda açıkladığımız önceki bilgilerimize bağlı olarak cezanın etkilerinin olumlu pekiştirmenin etkileri kadar kalıcı olduğu sonucunun çıkarılamayacağına işaret ediyor. Dolayısıyla A seçeneği sorunun içinde bulunduğu bağlam bakımından doğru kabul edilebilir.

Bu soru Pegem Akademi'nin girişimleri sonucu, ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.

46. Yemek masasının yemeği veya tren düdüğünün ayrılığı hatırlatması, aşağıda verilen öğrenme durumlarından hangisiyle **en iyi** açıklanır?

- A) İlgörüsel B) Çağırışmsal C) Örtük
D) Sosyal E) Dolaylı

Çözüm: Geçmişte bir arada bulunmuş olan uyarıcılardan biri ile karşılaşıldığında diğerinin akla gelmesi "çağırışım yoluyla hatırlama" olarak adlandırılmaktadır. Bu durumda yemek masasının yemeği, tren düdüğünün ayrılığı hatırlatması çağırışmsal öğrenmeye örnektir.

Cevap B

47. Reklam sektöründe; modelin, gözlemci tercihleri üzerindeki etkisi göz önünde bulundurularak otomobil, gıda ve temizlik maddeleri gibi ürünlerin tanıtımında beğenilen ve sevilen kişilerin yer alması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Statü özellikleri
B) Algıda seçicilik
C) Güdülenme
D) Davranışa dönüştürme
E) Sembolleştirme

Çözüm: Sosyal öğrenme kuramına göre statüsü yüksek modellerin gözlemci üzerindeki etkisi daha fazla olmaktadır. Kişinin herhangi bir alanda o alandaki diğer kişilerden farklı olarak öne çıkması, olumlu anlamda sıvırılması ve tanınması kişiye statü kazandırmaktadır. İnsanlar pop yıldızlarını, ünlü sporcuları ya da oyuncularını diğer insanlara göre daha fazla model almaktadır. Statü, modelin tanınmış olmasını, ona karşı hayranlık duyulmasını sağlamaktadır. Bu nedenle ünlü, hayranlık duyulan, statüsü yüksek modeller gözlemci tarafından daha fazla model alınmaktadır. Reklamlarda ünlülerin yer alması model alma davranışı üzerinde statü özelliklerinin etkisi ile açıklanabilir.

Cevap A

48. Yalçın, üniversite sınavına planlı ve programlı çalışarak hazırlanmıştır. Bu plana göre, belli zamanlarda ders çalışmış, haftada bir gün spor yapmış ve bazen sinemaya, tiyatroya gitmiştir. Üniversite sınav sonuçlarına göre de istediği programa yerleşmiştir.

Bu durum, sosyal öğrenme kuramı ilkelerine göre aşağıdakilerden hangisiyle **en iyi açıklanır?**

- A) Karşılıklı belirleyicilik B) Öz yeterlik
C) Öz düzenleme D) Davranışa dönüştürme
E) Öngörü

Çözüm: Sosyal öğrenme kuramcısı Bandura'ya göre insanlar davranışlarını düzenlemek için dışsal pekiştireçlere ve cezalara ihtiyaç duymazlar, davranışlarını büyük ölçüde kendi kendilerine düzenlerler. Bandura bu olguya öz-düzenleme adını vermektedir. Öz-düzenleme, bireyin kendi davranışlarını gözleyip kişisel standartlarıyla karşılaştırması ve gerekiyorsa davranışlarını ölçütlerine uygun hale getirmek için çaba harcamasıdır. Soruda verilen örnekte Yalçın, istediği sonucu elde etmek için kendi davranışlarını düzenlemekte ve hedeflediği sonuca ulaşabilmektedir. Bu durum öz-düzenleme kavramı ile açıklanabilir.

Cevap C

49. Annesini örgü örerken gören 7 yaşındaki Duru, "Ben de örgü örmek istiyorum. Bana da öğret." der. Annesi de, "Kızım, daha küçüksün. Birkaç yıl daha geçsin, öğretim." diye cevap verir. Bir süre sonra annesi, Duru'nun kendi başına örgü ördüğünü görür. Bunu nasıl öğrendiğini sorduğunda Duru, kendisinden birkaç yaş büyük olan ablasından öğrendiğini söyler.

Duru'nun bu durumu, Vygotsky'e göre aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Yakın gelişim alanı B) Dolaylı öğrenme
C) Model alma D) Yapı iskelesi
E) Örtük öğrenme

Çözüm: Vygotsky'nin, öğrenmeyi destekleyen çevre için kullandığı bir terim olan "yakın gelişim alanı" kişinin mevcut düzeyinin hemen üstündeki bir gelişim düzeyidir. Çocuğun kendi başına hareketiyle belirlenen gerçek gelişim düzeyiyle daha bilgili olan kendisinden daha büyük kişilerle etkileşimi sonucu gerçekleştirilecek potansiyel gelişim düzeyi arasındaki farkı gösterir. Soruda anlatılan Duru'nun kendisinden birkaç yaş büyük olan ablasından örgü örmeyi öğrenmesi yakın gelişim alanı kavramı ile açıklanabilir. Soru gelişim psikolojisi konularından olan bilişsel gelişim ve yakın gelişim alanı kavramını ele alan bir soru olduğu için gelişim psikolojisi soruları arasında yer alması daha uygun olurdu.

Cevap A

50. Üç yaşındaki Elif, babasıyla her akşam okudukları hikâye kitabının sayfalarını çevirip her sayfada yazılanları okur gibi yaparak doğru bir sırayla anlatmaktadır.

Elif'in hikâye kitabında yazılanları okuma bilmeden öğrenmiş olmasını aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Duyuşsal öğrenme   B) Koşullu öğrenme
C) Gizil öğrenme   D) Akıl yürütme
E) Anlamlandırma

Çözüm: Pekiştirmeye bağlı olarak değil, büyük ölçüde farkına varılmadan gerçekleşen ve performansa dönüşüncüye kadar bellekte saklı kalan öğrenmeye gizil öğrenme denir. Bu tür öğrenmeye gizil öğrenme denilmesinin sebebi öğrenme sürecinde performans olarak sergilenmemiş olması, yani gözlemlenebilir bir davranış şeklinde sergilenmeden öğrenilmiş olması ve davranışa dönüşüncüye kadar da bellekte saklı kalmasıdır. Kişi gerçekleştirmiş olan ama daha önce hiç davranış olarak sergilemediği öğrenmesini göstermeye güdülendiğinde performans olarak sergiler. Elif'in de kitapta yazılanları okuma bilmeden öğrenmiş olması gizil öğrenmeye örnektir.

Cevap C

51. Bir öğretmenin; dönem başında dersin genel çerçevesini bir bütün olarak sunması, daha sonra ayrıntılara inmesi ve üniteyi kendi içinde ve diğer ünitelerle bir bütünlük taşıyacak şekilde anlatması, öğrenme kuramlarından hangisinde vurgulanmaktadır?

- A) İnsancıl   B) Davranışçı   C) Beyin temelli
D) Gestalt   E) Sosyokültürel

Çözüm: Gestalt yaklaşımı; bütünü kendisini oluşturan parçaların basit bir toplamı olmadığını, bu nedenle de bir bütünü parçalanarak analiz edilmesinin o bütünü doğru şekilde anlaşılmasına yardımcı olmayacağını öne sürer. Gestaltçılar, bütünü doğru şekilde anlayabilmek için kendi bütünlüğü içinde incelenmesi gerektiğini vurgular. Öğretmenin dersin genel çerçevesini bütün olarak sunması, her üniteyi kendi içinde ve diğer ünitelerle bir bütünlük taşıyacak şekilde anlatması Gestalt yaklaşımında vurgulanmaktadır.

Cevap D

52. Öğrenme kuramlarına göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Davranışçı kuramlar; öğrenmeyi uyarıcı ile davranış arasında bağ kurma olarak tanımlarlar.
B) Klasik koşullanmada, koşullu uyarıcının koşulsuz uyarıcıdan hemen önce verilerek iki uyarıcının birleştirilmesi gerekir.
C) Sosyal öğrenme kuramına göre birey, modelden öğrendiğini hemen davranışa dönüştürür.
D) Bilgiyi işleme kuramına göre, duyuşsal kayıta bilgi kısa bir süre kalır.
E) İnsancıl kurama göre, bireyin benlik kavramı öğrenme yaşantılarına yön verir.

Çözüm: Sosyal öğrenme kuramcıları öğrenme ve performans arasında yarım yaparlar. İnsanlar gözlem yoluyla birçok yeni davranış ya da beceri öğrenebilirler ancak bu davranışları sergilemeye güdüleninceye kadar performans dönüştürmezler. Örneğin, bir üniversite öğrencisi aynı evde kaldığı arkadaşını yemek yaparken defalarca izleme fırsatı bulduğu için bu yemeğin nasıl yapılacağını öğrenir ancak bu yemeği yapmak için güdülenmediği sürece öğrendiğini performans olarak sergilemeyecektir. Sosyal öğrenme kuramına göre birey modelden öğrendiklerini hemen davranışa dönüştürmek zorunda değildir.

Cevap C

53. Üçüncü sınıfa devam eden Ali, okulun rehber öğretmenine, "Öğretmenimiz sınıfta daha çok belli arkadaşlarımızla ilgileniyor. Beni görmezden geliyor. Ben de okula gelmek istemiyorum." diyerek duygularını paylaşmıştır.

Ali'nin okula gitmek istememesinin nedeni, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'ne göre aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Güvende olma   B) Başarılı olma
C) Kendini gerçekleştirme   D) Fizyolojik
E) Ait olma

Çözüm: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi kuramına göre fizyolojik ihtiyaçlar ve güvenlik ihtiyacı gibi daha alt düzeydeki ihtiyaçlar bir ölçüde doyurulduğu zaman kişi, insanlarla ilişki kurmak, bir grupta ya da ailede yer edinmek isteyecektir. Maslow bu ihtiyacı "ait olma" ihtiyacı olarak adlandırmaktadır. Ali'nin öğretmeni kendisiyle ilgilenmediği için okula gitmek istememesi "ait olma" ihtiyacının karşılanmamasıyla ilişkilidir. Maslow'un kuramı gelişim psikolojisi ve rehberlik dersi kapsamında ele alınan bir kuram olduğu için bu sorunun gelişim psikolojisi ya da rehberlik soruları arasında yer alması daha uygun olurdu.

Cevap E

54. Bilgiyi işleme kuramını temel alarak ders anlatmak isteyen bir öğretmenin, aşağıdakilerden hangisini yapması en az beklenir?

- A) Öğrencinin, öğrendiklerini anlamlı hâle getirmesine yardımcı olacak örnekler vermesi
- B) Öğrenciye, öğrendiklerini hatırlaması için ipuçları vermesi
- C) Yeni bilgiyi, bilinen bilgilerle ilişkilendirerek anlatması
- D) Bilgiyi öğrenciye aktarırken ayrıntılara yer vermesi
- E) Öğrencileri derse istekli hâle getirmesi

Çözüm: Bilgi işleme kuramı bilginin dış dünyadan nasıl alınıp bilgi işleme sistemine girdiği, burada nasıl işlendiği (anlatılmadığı, kodlandığı), nasıl depolandığı ve gerektiğinde nasıl geri getirilip kullanıldığı konuları üzerinde durur. Bu nedenle "öğrencinin, öğrendiklerini anlamlı hale getirmesinde yardımcı olacak örnekler vermek"(kodlama, anlamlandırma), "öğrendiklerini hatırlaması için ipuçları vermek" (geri getirme), "yeni bilgiyi, bilinen bilgilerle ilişkilendirerek anlatmak" (kodlama, anlamlandırma) ya da "bilgiyi öğrenciye aktarırken ayrıntılara yer vermek" (anlamlandırma, genişletme/elaboration) bilgiyi işleme kuramını temel alarak ders anlatan bir öğretmenin sergilemesi beklenen davranışlardır. "Öğrencileri derse istekli hale getirmek" bilgiyi işleme kuramını temel alarak ders anlatan bir öğretmenin sergilemeyeceği bir davranış değildir ancak diğer seçeneklerle birlikte düşünüldüğünde böyle bir öğretmenin diğer dört seçenekte belirtilen davranışları sergilemesi ihtimali bundan daha yüksektir.

Cevap E

55. Aşağıdaki unutmada durumlarından hangisi, kısa süreli bellekle ilgilidir?

- A) Saklanan bir eşyanın yerini unutmada
- B) Çok iyi tanınan bir kişinin adını unutmada
- C) Konuşurken araya birinin girmesi sonucu ne söylediğini unutmada
- D) İyi bilinen bir eşyanın adını unutmada
- E) Sıklıkla gidilen bir yerin adresini unutmada

Çözüm: Kısa süreli bellek, sınırlı miktardaki bilgiyi sınırlı bir zaman süresi içinde geçici olarak depolar. Kısa süreli belleğin ikinci işlevi ise zihinsel çalışmaları yapmasıdır. Bir konuşmayı sürdürmek, bir problemi çözmek, bilgiyi uzun süreli bellekte aramak vb. Bu işlevinden dolayı, çalışan ya da işleyen bellek olarak adlandırılır. Ancak kısa süreli belleğin kapasitesi sınırlıdır: Ortalama 7 birimlik bilgi depolayabilir (7±2 birim – 5 ila 9 birim). 7 birimden daha fazla bilgi gelirse daha önce buraya kaydedilen bilgiler kısa süreli bellekten silinir. Bir kimsenin konuştuğu esnada araya başka birinin girmesi sonucu ne söylediğini unutmada kısa süreli bellekle ilgili bir unutmadır.

Cevap C

56. Dizisel öğrenme; bir listeyi oluşturan maddeleri, sunulduğu ardışık sıra ile hatırlamayı öğrenmektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, dizisel öğrenme örneklerinden biri değildir?

- A) Alfabe öğrenme
- B) Şiir
- C) Tekerleme
- D) İl plakaları
- E) İsim öğrenme

Çözüm: Sabit bir sıraya göre öğrenilen bilgilerin yine aynı sıraya göre hatırlanması dizisel öğrenme (sıra ya da dizinle hatırlama) olarak adlandırılır. Şarkı sözleri, şiirler ya da yüz ölçümü genişliğine göre sıralanmış ülke isimleri dizisel öğrenmeye örnektir. Ancak ülke adlarının (isim öğrenme) herhangi bir sıraya bağlı olmadan öğrenilmesi "serbest hatırlamaya" örnektir. Alfabe, şiir, tekerleme ya da il plaka kodları belli bir sıraya göre dizilmiş bir dizi uyarıcıdan oluşan öğrenme malzemeleridir. İsimler ise sırasızla öğrenmeyi gerektirmeyen öğrenme malzemeleridir.

Cevap E

57. Bir araştırmada; kedi yavruları, hayatlarının üçüncü haftasından on beşinci haftasına kadar süren dönem boyunca sadece dikey çizgiler görebildikleri bir ortamda büyütülmüşlerdir. Daha sonra hem yatay hem de dikey çizgilerin bulunduğu bir ortamda teste tabi tutulan kediler yalnızca dikey çizgileri görebilmişler ancak daha önce hiç karşılaşmadıkları yatay çizgileri görememişlerdir.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Olgunlaşma
- B) Kritik dönem
- C) Hazırbulunuşluk
- D) Büyüme
- E) Transfer

Çözüm: Bu soru kritik döneme ilişkin yapılan ünlü deneylerden birisidir. Soruda kedi yavruları, hayatlarının üçüncü haftasından on beşinci haftasına kadar süren dönem boyunca sadece dikey çizgiler görebildikleri bir ortamda büyütülmüşlerdir. Daha sonra hem yatay hem de dikey çizgilerin bulunduğu bir ortamda teste tabi tutulan kediler yalnızca dikey çizgileri görebilmişler ancak daha önce hiç karşılaşmadıkları yatay çizgileri görememişlerdir. Doğumdan sonraki üçüncü haftadan 15. haftaya kadar olan dönemde yalnızca dikey çizgileri gördükleri için beyinlerini görme merkezi o yöne gelişmiş ve bir daha yatay çizgileri görememektelerdir. Belli bir zaman aralığı kaçırıldığında bir daha o özelliğin kazanılamaması kritik dönemdir. Soruda da böyle bir durum söz konusudur.

Cevap B

58. Yağız ve Mert, 5 yaşlarında iki çocuktur. Yağız, kendini sözel olarak çok iyi ifade etmekte ve başkalarıyla rahat iletişim kurmaktadır. Mert ise henüz kendini sözel olarak iyi ifade edememekte ve başkalarıyla iletişimde çekingen durmaktadır.

Bu durumu en iyi açıklayan gelişim ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelişim bir bütündür.
B) Gelişimde bireysel farklılıklar vardır.
C) Gelişim, nöbetleşe devam eder.
D) Gelişimde kritik dönemler vardır.
E) Gelişim, genelden özele doğrudur.

Çözüm: Yaşları aynı olan Yağız ve Mert'in özellikleri karşılaştırılmış ve aralarındaki farklılıklar vurgulanmıştır. Bu durum bireysel farklılıktır.

Cevap B

59. Ergenlik dönemi özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Ergenliğe erken giren kızların özgüvenleri yüksektir.
B) Erken olgunlaşan erkek ergenler daha çok ilgi görürler.
C) Ergenlerde "Bana bir şey olmaz." düşüncesi yaygındır.
D) Erkeklerde boy uzaması, kızlara göre daha ileri yaşlara kadar devam eder.
E) Kız ergenlerin bedenlerindeki yağ oranı daha fazladır.

Çözüm: Ergenliğe erken giren kızların özgüvenleri düşük olur, bu durumda kızlar utangaç ve çekingen olurlar. Ergenliğe geç giren kızlar girişken ve yüksek özgüvene sahip olurlar, dolayısı ile A seçeneği yanlıştır. Ergenliğe erken giren erkeklerin özgüvenleri yüksek olur. Geç giren erkeklerin ise düşük olur. Buna göre, B, C, D ve E seçenekleri doğrudur.

Cevap A

60. Televizyon kumandasını mikrofon olarak kullanan Defne'nin bu davranışı, Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Toplumsal aktarım
B) Dengeleme
C) Özümleme
D) Uyma
E) Olgunlaşma

Çözüm: Piaget'de var olan şema ile bir durumu açıklamaya çalışmak ya da bir davranışı yaparken var olan şemayı kullanmak özümlemedir. Soruda çocuk kumandayı telefon gibi kullanmaktadır, yani var olan şemasından hareketle davranmaktadır. Bu özümlemedir. Eğer kumandayı önce telefon gibi kullanmaya çalışıp sonra televizyonu açmak için kullansa yani şemayı değiştirse uyma olurdu. Ancak soruda böyle bir durum söz konusu değildir.

Cevap C

61. Arda, bir bilgisayar oyunundaki tüm seviyeleri geçerek oyunu bitirmek ister. Oyunu bitirebilmek için oyun sırasında bilgisayar programı tarafından verilen ipuçlarını ve yönergeleri takip eder. Arda son seviyelere yaklaştığında artık bilgisayardan ipucu almadan seviyeleri hızla geçmeye başlar.

Buna göre, Arda'ya bilgisayar programı tarafından sunulan yönlendirmeler Vygotsky'nin aşağıdaki bilişsel gelişim kavramlarından hangisiyle açıklanır?

- A) Kültürel araç
B) Sembolleştirme
C) Yapılandırma
D) Uyum sağlama
E) Yapı iskelesi

Çözüm: Vygotsky'nin kuramında yapı iskelesi bir kişiyi yakın gelişim alanına çekerken kullanılan sorular, benzetmeler ve örneklerdir. Bir başka deyişle öğretim yöntem ve teknikleridir. Soruda Arda oyunu bitirebilmek için oyun sırasında bilgisayar programı tarafından verilen ipuçlarını ve yönergeleri takip ederek oyunu hızlı bir şekilde oynamayı öğrenmiştir. Burada ipuçları ve yönergeler yapı iskelesidir.

Kültürel araç Vygotsky'de her kültürün kendine ait özellikleridir. Dil, atasözleri vb kültürün sembolleridir. Soruda böyle bir durumdan bahsedilmemiştir. D seçeneği Piaget, B seçeneği sosyal öğrenme kuramının kavramlarıdır.

Cevap E

62. Annesi üç yaşındaki Murat'ın, her zaman giydiği yağmur çizmelerinin içine, daha sıcak tutması için bir kılıf koyarak çizmenin boyun kısmına doğru bu kılıfı kıvrımıştır. Çizmelerin görünümünün kısmen değişmesi üzerine Murat, "Aaa! Bu çizmelerim de çok güzel! Diğerleri nerede anne?" diye sormuştur.

Bu küçük değişiklikten sonra Murat'ın aynı çizmeyi yeni bir çizmemiş gibi görmesi, Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

- A) Benmerkezcilik
B) Yapaycılık
C) Canlandırıcılık
D) Odaklanıcılık
E) Nesne sürekliliği

Çözüm: Üç yaş işlem öncesine (2-7) evreye karşılık gelmektedir. Bu evrenin en büyük özelliği odaklanmadır. Bu evredeki bütün şemalar odaklanma şemasından çıkmaktadır. odaklanma nesne ya da olayların tek bir özelliğine kilitlenip kalmak demektir. Soruda çizmeye kılıf konulunca çizmenin görüntüsü değiştiği için çocuk çizmenin görüntüsüne odaklanıp çizmenin diğer özelliklerini dikkate almıyıp çizmenin de değiştiğini düşünmektedir.

Cevap D

63. Piaget; bilişsel gelişim kuramında, uyaran çevresinin zenginliğinin çocukların bilişsel gelişimlerini desteklediğini vurgulamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, çocuğun bilişsel gelişimine doğrudan katkı sağlamaz?

- A) Çocukların değişik oyuncaklarının olması
B) Çocuklara öz bakım becerilerinin kazandırılması
C) Çocuklara farklı yaşantıların sunulması
D) Çocuklara eğitici televizyon programlarının izletilmesi
E) Çocuklara farklı türden kitapların okunması

Çözüm: Soruda yaşantı geçirmenin zihinsel gelişimi desteklediğini belirtilmiştir. A, C, D ve E seçenekleri çocuğun birebir yaşantı geçirmesi dolayısı ile zihinsel gelişimin olumlu yönde etkilenmesine yol açmaktadır. Ancak öz bakım becerilerinin kazanılması sorudaki yeni uyaran zenginliği yaşantısı geçirmek çok fazla ilişkili bir durum değildir.

Cevap B

64. Üç yaşındaki Can, annesinden kendisine omler yapmasını ister. Annesi Can'a omler hazırlarken Can da mutfak tezgâhının önüne çektiği taburenin üstüne çıkar. Annesine "Sana yardım etmek istiyorum. Yumurtaları ben kıracağım." der.

Can'ın bu isteği, Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

- A) Üretkenlik
B) Girişimcilik
C) Kendine güven
D) Özerklik
E) Çalışkanlık

Çözüm: Çocuk taburenin üstüne çıkarak iş yapmak istemektedir. Fiziksel bir hareketi tek başına yapmaya çalışmak özerklik duygusunun yansımasıdır ve bu yönde davranabilmek özerklik duygusunu geliştirir.

Girişimcilik; soru sormak, oyun oynamak gibi etkinlikleri içerir. Soruda tabureye çıkmak, yumurta kırmak gibi fiziksel hareketler üzerinde durulmuştur. Bundan dolayı sorunun cevabı girişimcilik olamaz, cevap özerkliktir.

Cevap D

65. Freud'un kişilik kuramı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bebeklik ve çocuklukta, kişilik yapısının tamamını id oluşturur.
B) Ego ve süper ego, id'den ayrılarak oluşur.
C) Ego, yürütme organı gibi davranır.
D) Ego'nun çabaları, bireyin davranışlarının ahlaki olması yönündedir.
E) Süper ego, çevreyle etkileşim sonucu şekillenir.

Çözüm: Ego, kişiliğin akılsal gerçeklik ilkesine göre çalışan ama ahlaksız olan yönüdür. Ego gerçek durumu değerlendirir ancak süper egonun baskısı ile ahlaki olmaya çalışır. Kişiliği ahlaki yapan süper egodur.

Ego ve süper ego id'den bağımsızlaşarak oluşur. B seçeneği tamamen doğrudur.

Ego, id ve süper egoyu dikkate alır ve dengeleyerek davranışlarımızın nasıl olacağına karar verir, dolayısıyla C seçeneği doğrudur.

Süper ego anne baba ve çevreden edinilir, dolayısı ile E seçeneği doğrudur.

A seçeneği problemli bir seçenektir. "Bebeklik ve çocuklukta, kişilik yapısının tamamını id oluşturur." ifadesi tam olarak doğru değildir. Ego 8. Ay civarında gelişir, süper ego da 3-6 yaşlar arasında oluşur. Dolayısıyla bu seçenekte yanlıştır. Bu yüzden sorunun iki tane doğru cevabı vardır.

Bu.

66. 50 yaşındaki İsmail Bey, çocuklarıyla ve yeğenleriyle birlikte zaman geçirmekten hoşlanan, onların gelişimlerine olumlu katkılar yapan biridir.

İsmail Bey'in bu davranışı, Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır?

- A) Çalışkanlık
B) Yakınlık
C) Benlik bütünlüğü
D) Üretkenlik
E) Girişimcilik

Çözüm: Çocukları ile ilgilenmek, onların gelişimlerine katkı sağlamak ve onları yetiştirmek üretkenlik duygusuna yol açar ve bu duyguyu destekler. Üretkenlik duygusu içinde olanlar kendileri dışındaki insanlar (çocukları diğer insanlar vb) ile ilgili olurlar, durgunluk duygusunda olanlar kendileri ile aşırı ilgili olurlar.

Yakınlık, eş ve sevgili ilişkisi ve anne babanın çocuğu ile kurduğu ilişkide karşımıza çıkar. Ancak yakınlıkta önemli olan, kişinin kendini yalnız hissetmemesi ve duygularını paylaşabilmesidir. Soruda ise yetimlerine katkı sağlamak vardır ki bu yakınlık değil, üretkenlik duygusudur.

Benlik bütünlüğü tüm yaşamından memnun olup olmama ile ilişkilidir, soruda böyle bir durum söz konusu değildir.

Cevap D

67. Kaan, annesine yalan söyleyerek arkadaşlarıyla bahçede oynamaya gider. Ancak koşarken düşer ve ayağı yaralanır. Kaan, "Anneme yalan söylediğim için başıma böyle bir şey geldi." diye düşünür.

Buna göre Kaan, Piaget'nin ahlak gelişim kuramında hangi evrede yer almaktadır?

- A) Ahlak öncesi
B) Dışa bağımlı
C) Özerk
D) Gelenek öncesi
E) Geleneksel

Çözüm: Piaget ahlaki gelişimi iki aşama içinde gerçekleşen bir süreç olarak ele almaktadır. Bu aşamalar, **dışa bağımlı dönem** (ahlaki realizm, heteronom ahlak) ve özerk dönem (ahlaki relativizm, otonom ahlak) olarak adlandırılır. Piaget'ye göre çocuklar 4-5 yaşlarına kadar benmerkezci eğilimleri nedeniyle başkalarının görüşlerini dikkate alma konusunda önemli güçlükler yaşadıkları için bu yaşlara kadar kuralların varlığından bile habersizdirler. Bu nedenle Piaget 4-5 yaşına kadar geçen dönemi **ahlak öncesi dönem** olarak ele alır (Binnur Yeşilyaprak (Editör) (2012) Eğitim Psikolojisi, Pegem Yayınevi sayfa 142). Ahlak öncesi dönemde çocuklar ahlaki kuralları bilmezler, içselleştirmemişlerdir ve bu kurallara uyulması gerektiğini ve uyulmadığında ise bunun cezalandırılması gerektiğini düşünmezler. Kısacası Piaget **ahlak öncesi dönemi** çocukların ahlaki kurallardan bihaber oldukları yaşları tanımlamak için kullanıyor. Soruda yer alan örnekte Kaan adındaki çocuk, koşarken yere düşmesini annesine söylediği yalan nedeniyle başına gelen bir ceza olarak algılıyor. Bu ahlaki bir akıl yürütme olduğu için çocuğun ahlak öncesi dönemde olduğunu söylemek yanlış olur.

Aslında böyle bir akıl yürütme dışa bağımlı döneme özgüdür. Çünkü dışa bağımlı dönemde (ahlaki realizm, heteronom ahlak) çocuklar kurallara uymamanın kaçınılmaz biçimde cezayla sonuçlandığını düşünürler. **Annesine yalan söyleyen ve daha sonra bisikletinden düşerek dizini yaralayan bir çocuk "Anneme yalan söylediğim için başıma böyle bir şey geldi." diye düşünecektir.** (İnanç, B., Bilgin, M. Ve Atıcı, M.K. (2007) Gelişim Psikolojisi, Ankara: Pegem Yayıncılık, sayfa 221). İlahi adalet kavramı dışa bağımlı dönemin bir özelliğidir. İlahi adalet kötü bir davranışı izleyen fakat bu davranışla ilgili olmayıp şans eseri oluşan tatsız olayları bu davranış için bir ceza olarak görme eğilimidir. Dışa bağımlı dönemde çocuklar keyfi cezalara inanırlar, suç otomatik olarak cezayı doğurur, öyle ki cansız maddeler bile bu tür ceza verebilirler. Bu tür ceza kavramına "tanrının cezası" (ilahi adalet) denir ve suç işleyen çocuk, başına mutlaka kötü bir şey geleceğine inanır (Alim Kaya (Editör) Eğitim Psikolojisi, Ankara. Pegem Yayınevi, sayfa 184).

Bu bilgilere dayanarak sorunun doğru yanıtının dışa bağımlı dönem olması gerektiği görülmektedir. Soruda anlatılan çocuk koşarken yere düşmesini annesine söylediği yalan nedeniyle başına gelen bir ceza olarak algılıyor. Burada ilahi adalet ya da tanrının cezası olarak anlatılan durum söz konusudur. Kaldı ki çocuk yalan söylemenin yanlış bir davranış olduğu düşüncesini de içselleştirmiştir. Bu da onun ahlak öncesi dönemde olmadığını bir başka göstergesidir. Kaan'ın akıl yürütmesi ahlaki bir akıl yürütme olduğu ve ilahi adalet olgusunu içerdiği için sorunun doğru yanıtının dışa bağımlı dönem olması gerekmektedir.

Bu soru Pegem Akademi'nin girişimleri sonucu, ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.

68. Beş yaşındaki Emre, evde annesinin uyarılarını dinlememektedir. Ancak öğretmeninin sınıfta "Sizin evde ne yaptığınızdan da haberim oluyor." demesi üzerine Emre evdeki kurallara daha fazla uymaya başlamıştır.

Buna göre Emre, Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramında hangi evrede yer almaktadır?

- A) Toplumsal sözleşme
B) Karşılıklı çıkar
C) Ceza ve itaat
D) İyi çocuk
E) Kanun ve düzen

Çözüm: Ceza itaat evresinde cezadan kaçmak için bireyler ahlak kurallarına uyarlar. Soruda da öğretmen "Evde yaptıklarınızı biliyorum." şeklinde söyleyince öğrencinin kurallara uyması cezadan kaçmak içindir. Çünkü öğretmen otoritedir ve ceza vermektedir. Karşılıklı çıkar evresinde uzun vadeli çıkar için birey davranışlarına dikkat eder. Soruda böyle bir durum bulunmamaktadır. İyi çocuk evresinde başkalarının gözünden düşmemek, iyi görünmek için birey davranışlarına dikkat eder. Soruda öğretmene iyi görünmek gibi bir ifade bulunmamaktadır. Yasa düzende zorunluluk ve toplumun düzeni için birey kurallara uyar. Sorudaki çocuğun böyle davrandığına ilişkin bir ifade bulunmamaktadır.

Cevap C

69. Aşağıdakilerden hangisi psikolojik danışma ve rehberliğin ilkelerinden **değildir**?

- A) Birey, seçme özgürlüğüne sahiptir.
B) Dini, dili ve cinsiyeti ne olursa olsun her insan saygıya değerdir.
C) Rehberlik faaliyetlerinde gönüllülük esastır.
D) Rehberlik faaliyetleri takım çalışmasını gerektirir.
E) Rehberlik faaliyetleri bütün okullarda aynı şekilde yürütülür.

Çözüm: Rehberlik anlayışını oluşturan temel ilkeler içerisinde; rehberliğin bireye seçme özgürlüğü sunması, herkese açık olması ve koşulsuz kabulü içermesi, gönüllülük gerektirmesi ve takım çalışması içerisinde yürütülmesi gibi durumlar yer almaktadır. Ancak rehberlik ilkeleri içerisinde rehberliğin bütün okullarda aynı şekilde yürütülmesi gibi bir durum yer almamaktadır. Çünkü rehberlik uygulamaları okulların amaçlarına, ihtiyaçlarına, problemlerine göre farklılık gösterir. Rehberliğin bütün okullarda aynı şekilde yürütülmesi rehberlik ilkelerine aykırıdır.

Cevap E

70. Aşağıdakilerden hangisi, bireyi tanıma faaliyetleri içinde yer alır?

- A) Öğrencilerin, kendilerini keşfetmelerine yardımcı olacak sosyal etkinlikler düzenlemek
- B) Olumsuz öğretmen davranışlarını değiştirmek amacıyla öğretmenlere yönelik seminerler düzenlemek
- C) Psikolojik danışma süreci tamamlandıktan sonra öğrencinin yaşantısındaki değişikliklerin bilinmesine yönelik çalışmalar yapmak
- D) Öğrencilerin ilgi, yetenek ve diğer özellikleri doğrultusunda bir eğitim programını seçmelerini sağlamak
- E) Evde öğrenciyi olumsuz olarak etkileyen şartları olumluya çevirmek amacıyla veliyle görüşmek

Çözüm: Rehberlik hizmetleri çerçevesinde seçenekler incelendiğinde; B seçeneğinde yer alan durum müşavirlik hizmetine, C seçeneğinde yer alan durum izleme hizmetine, D seçeneğinde yer alan durum yönlendirme hizmetine, E seçeneğinde yer alan durum ise veli ile ilişkiler hizmetine örnek teşkil etmektedir. Soruda bireyi tanıma hizmeti sorulmuş olup, A seçeneğinde bireyin kendisini keşfetmesine yönelik etkinliklerden söz edilmiştir. Bu nedenle bu seçenek bireyi tanıma hizmetine uygundur.

Cevap A

71. Umut, derslerinde yeterince başarılı olamayan bir öğrencidir. Ailesi bu durumu öğretmenin, bireysel farklılıkları gözlemlesiz sınıftaki öğrencilere aynı şekilde davranmasına ve Umut'la yeterince ilgilenmesine bağlamaktadır. Öğretmen ise Umut'ta dikkat eksikliği olduğunu düşünmektedir.

Umut'un ailesi ve öğretmeni arasında ortak bir anlayış, aşağıdaki hizmet alanlarından hangisiyle sağlanabilir?

- A) Oryantasyon
- B) Bilgi toplama
- C) Grup rehberliği
- D) Konsültasyon (Müşavirlik)
- E) Yönlendirme ve yerleştirme

Çözüm: Metinde öğrenci başarısızlığına ilişkin aile ile öğretmen arasında anlayış farklılığı olduğu belirtilmiş ve ortak bir anlayış oluşturmak adına yapılabilecek çalışmaların rehberlik hizmetlerinden hangisine yönelik olduğu sorulmuştur. Okulda öğrenci ile yakından ilgili bireylerin ortak bir anlayış oluşturmak adına bir araya gelmeleri ve bilgi paylaşımında bulunmaları, rehberlik hizmetlerinden müşavirlik (konsültasyon) hizmeti ile ilgilidir.

Cevap D

72. Okul oryantasyon programlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Tüm öğrencilere ulaşabilmelidir.
- B) Okulun sürekli bir faaliyeti olmalıdır.
- C) Uygulanmasında, okuldaki tüm görevliler iş birliği içinde olmalıdır.
- D) Velileri de kapsmalıdır.
- E) Birincil amacı, akademik başarıyı artırmaktır.

Çözüm: Oryantasyon; eğitsel yaşantı içerisinde öğrencilerin karşılaştıkları yeni ve farklı durumlara alışabilmeleri amacıyla sunulan rehberlik hizmetidir. Bu hizmetin yürütülmesi esnasında sürekliliği sağlamak, tüm öğrencileri hizmet kapsamında ele almak, okulda ilgili kişilerin de hizmet ile ilgili görev almalarına yardımcı olmak ve öğrencinin ailesini de bu hizmetin kapsamında değerlendirmek, oryantasyon çalışmaları ile ilgili doğru bilgilerdir. Ancak bu hizmetin birincil amacı eğitsel başarıyı göstermek yanlıştır. Bu hizmet içerisinde birincil amaç; öğrencilerin karşılaştıkları yeni durumlara adaptasyonunu sağlamaktır.

Cevap E

73. Zeynep Öğretmen, öğrencilerini bazı niteliklerine göre gözlemleyip derecelendirme ölçeğine kayıt etmektedir.

Aşağıdaki durumlardan hangisinde, Zeynep Öğretmen mantık hatası yapmaktadır?

- A) Sınıfa yeni gelen Sibel'in teneffüste tek başına oturduğunu görmesi üzerine onun arkadaşlık ilişkilerinin iyi olmadığı yargısına varması
- B) Derslerinde başarılı olan Aysel'i, liderlik özelliği olan bir öğrenci olarak değerlendirmesi
- C) Gözlediği nitelikler yönünden öğrencilerini genellikle orta düzeylerde derecelendirmesi
- D) Derslerinde yüksek notlar alan öğrencileri zeki olarak nitelendirmesi
- E) Derslerinde başarısız olan Ekin'i, arkadaşlarıyla ilişkilerinde sorunlu olarak değerlendirmesi

Çözüm: Mantık hatası; birbirine benzeyen ancak birbirinden farklı olan nitelikleri birbirinin yerine kullanmak, birbirine karıştırmak olarak ifade edilebilir. Örneğin; yetenek ile ilgiyi, zekâ ile başarıyı, kişilik ile benliği, tutum ile değeri birbirine karıştırmak, birbirinin yerine kullanmak mantık hatasıdır. Seçenekler incelendiğinde D seçeneğinde yukarıda yapılan açıklamalara benzer bir örnek verilmiş ve zekâ ile başarının birbirinin yerine kullanıldığından söz edilmiştir. Bu nedenle doğru cevap D seçeneğidir. B ve E seçeneklerinde ifade edilenler de mantık hatasını akla getirebilir. Ancak bireye ilişkin bir özellikten ötürü o özellik ile ilgili olmayan başka özellikleri de bireye yüklemek, mantık hatası olarak değil, genelleme hatası olarak açıklanmaktadır. Diğer seçenekler de incelendiğinde; A seçeneğinde gözlem yetersizliği hatasına, C seçeneğinde de kişisel yanlılık hatasına yer verilmiştir.

Cevap D

74. **Gelişimsel rehberlik yaklaşımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) İhtiyaçlara yöneliktir.
- B) Kriz odaklıdır.
- C) Amaç yönelimlidir.
- D) Yaratıcı ve esnekler.
- E) Öğretimle kaynaştırılmıştır.

Çözüm: Gelişimsel rehberlik anlayışı ile ilgili olarak ihtiyaçlara yöneliktir, amaç yönelimlidir, yaratıcı ve esnekler, öğretimle kaynaştırılmıştır denilebilir. Ancak gelişimsel rehberlik anlayışı ile ilgili olarak kriz yönelimlidir denilemez. Çünkü gelişimsel rehberlik anlayışı önleyici ve geliştirici tarzda hareket etmekte olup kriz yönelimlilik geleneksel rehberlik anlayışının özelliğidir.

Cevap B

75. "Ailem beni hiç anlamıyor, kendimi çok yalnız hissediyorum." diyen bir öğrenciye öğretmeni aşağıdakilerden hangisini söylerse empatik bir tepki vermiş olur?

- A) "Sence ailen seni neden anlamıyor olabilir?"
- B) "Sen yanlış düşünüyor olabilir misin?"
- C) "Çocukluğundan bahsedebilir misin?"
- D) "Bunu onlara söylemelisin."
- E) "Ailenin sana daha yakın davranmasını istiyorsun."

Çözüm: Kişinin kendi düşüncelerini karıştırmadan, kendisini bir başkasının yerine koyması, karşısındakini anlaması ve anladıklarını karşısındaki kişiye hissettirmesi empati olarak ifade edilmektedir. Empati cümlelerinde dinlenen kişinin duygu ve düşüncelerine tercüman olunmakta, dinleyen kişinin duygu ve düşüncelerine yer verilmemektedir. Bu bağlamda seçenekler incelendiğinde; A, B, C ve D seçeneklerinde dinlenen kişinin duygu ve düşüncelerinden ziyade kişiye sorular sormak ve önerilerde bulunmak gibi durumlara yer verilmiştir. Ancak E seçeneğinde kişinin ifadelerine yönelik, kişinin hissettikleri ile ilgili bir söylemden söz edilmiştir.

Cevap E

76. "Ben çok yetenekliyim, çok güzel resim yapabiliyorum. Bu nedenle ressam olabilirim." düşüncesiyle güzel sanatları seçen bir gencin bu kararı hangi kuramcının görüşüyle açıklanabilir?

- A) O'Hara ve Tiedeman
- B) Roe
- C) Ginzberg ve arkadaşları
- D) Parsons
- E) Super

Çözüm: Soruda yer alan söylem analiz edildiğinde; karar verme sürecinin aşamalarını dikkate alarak bir seçimde bulunma, ihtiyaçları ön plana çıkarma, bireyin içinde bulunduğu mesleki gelişim döneminin özelliklerine göre hareket etmesi ve mesleki yönlendirme sürecinin basamaklarına göre hareket edilmesi gibi durumlara erişilememektedir. Bireyin resim alanında çok yetenekli olduğunu düşünmesi ve bu düşünce çerçevesinde ressam olabileceğine dair söylemlerde bulunması, bireyin kendisine yönelik algılama biçimini göstermektedir. Bireyin kendisini nasıl algıladığı "benlik" kavramı ile ilgili olup benlik kavramını ön plana çıkaran kuramcı Super'dir.

Cevap E

77. Aşağıdakilerden hangisi, görüşme tekniğinin özelliklerinden değildir?

- A) Geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olması
- B) Bireyin beden dili hakkında bilgi vermesi
- C) Kullanım alanının çok geniş olması
- D) Duruma göre, kapsamda değişiklik yapma olanağı vermesi
- E) Okuma yazma bilmeyenlere de uygulanabilmesi

Çözüm: Görüşme tekniği; en az iki kişinin bir araya gelmesi ve yüz yüze bir etkileşimle birey hakkında bilgiler elde edilmesine yöneliktir. Görüşme tekniği çok çeşitli amaçlara yönelik yapılabildiği gibi bu tekniğin kullanımı esnasında bireyin beden dili aracılığıyla verdiği mesajları fark etmek mümkündür. Ayrıca görüşme sürecinde kapsamda değişiklik yapmak mümkündür ve sözlü içerme si nedeniyle okuma yazma bilmeyenlere de uygulanabilir. Bu bilgiler görüşme tekniğinin avantajlı yanlarıdır. Ancak bu teknik için güvenilirliği ve geçerliği yüksektir demek doğru olmaz. Çünkü etkileşim ve sözlü içerme si, yanlılığın sürece etki etmesine neden olmakta, bu durum da güvenilirlik ve geçerliği düşürmektedir.

Cevap A

78. Sosyometri tekniğiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Gruptaki sosyal ilişki örüntüsünü belirleme olanağı sağlar.
- B) Uygulanacak grup üyelerinin birbirlerini yeterince tanınması gerekir.
- C) Sonuçları, birey ve grup hakkında genelleme yapma olanağı sağlar.
- D) Sonuçları, grafiğe dönüştürülebilir.
- E) Uygulama, öğrencilerin sosyalleşmelerine katkıda bulunabilir.

Çözüm: Sosyometri tekniği; bir grubun iletişim ve etkileşim örüntüsü hakkında bilgiler elde etmek amacıyla kullanılan bir tekniktir. Bu tekniğin uygulanabilmesi için grup üyelerinin birbirlerini tanınması gerekmekte, bireylerin kendilerini yakın gördüğü bireyleri tercih etmesi nedeniyle de bireylerin sosyalleşmesine dolaylı yoldan katkı sağlayabilmektedir. Sosyometri sonuçları tablo veya sosyogram olarak gösterildiğinden sonuçları grafiğe dönüştürülebilir. Bu bilgiler sosyometri ile ilgili doğru bilgilerdir. Ancak bu teknik için birey veya grup hakkında genelleme yapma imkânı verir denilemez. Çünkü genelleme durumu olumlu bir durum olmayıp bu teknik yardımı ile bu tarz bir işlem yapmak, bireyi tanıma tekniğini kullanma ilkelerine ve rehberlik ilkelerine uygun düşmez.

Cevap C

79. Bireyin kendisini nasıl algıladığı ile başkaları tarafından nasıl algılandığı hakkında ipucu veren teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kimdir bu
- B) Sosyometri
- C) Sosyal uzaklık ölçeği
- D) Anekdot
- E) Vaka incelemesi

Çözüm: "Kimdir bu?" tekniği; bir grupta yer alan bireylerin birbirlerini ve kendilerini nasıl algıladığını gösteren bir tekniktir. Tekniğin kullanımı esnasında bireylere bir takım sıfatlar verilmekte ve bireylerden bu sıfatlara uygun düşen kişilerin adlarını yazmaları istenmektedir. Ayrıca bireylere, bu sıfatlara uygun düşen kişilerin kendileri olduğu düşünülüyorsa, kendilerini de yazabilecekleri söylenmektedir. Bu şekilde yapılan bir uygulama sonucunda bireylerin kendilerini nasıl algıladığı ve bireylerin başkaları tarafından nasıl algılandığı tespit edilebilmektedir.

Cevap A

80. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre, aşağıdakilerden hangisi kaynaştırma eğitiminin ilkelerinden **değildir**?

- A) Özel eğitim gerektiren her bireyin akranlarıyla birlikte aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- B) Kaynaştırma eğitimine devam eden öğrenciler, özel gereksinimlerine göre birkaç sınıfta toplanırlar.
- C) Bütün bireyler öğrenebilir ve öğretilebilir.
- D) Karar verme süreci; aile-okul-eğitsel tanımlama, izleme ve değerlendirme ekibi dayanışmasına dayalı olarak gerçekleşir.
- E) Hizmetler bireyin yetersizliğine göre değil, bireylerin eğitim gereksinimine göre planlanır.

Çözüm: Kaynaştırma eğitiminin ilkeleri incelendiğinde; bu eğitim tabi bireyleri normal sınıflarından ve normal akranlarından ayrı tutarak özel bir sınıfta toplamak kaynaştırma eğitiminin ilkelerine uygun düşmez. Çünkü kaynaştırma eğitimde en kısıtlayıcı ortamda bu eğitimi sürdürmek, öncelikli olarak istenen bir durumdur. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan ifadeler kaynaştırma eğitiminin ilkelerine uygun düşen ifadelerdir.

Cevap B